

STRASAK-rapporten

Anmeldt kriminalitet og politiets straffesaksbehandling

Første og andre tertial 2019

25.09.19

INNHOOLD

1.	INNLEDNING	3
2.	SAMMENDRAG OG VURDERING	4
3.	ANTALL ANMELDELSER	8
	3.1 Utviklingen innen ulike kriminalitetstyper	9
	3.2 Forholdsmessig fordeling av kriminalitetstyper	13
	3.3 Geografiske forskjeller	13
4.	POLITIETS STRAFFESAKSBEHANDLING	15
	4.1 Påtaleavgjorte saker	15
	4.2 Antall oppklarte saker og oppklaringsprosent	17
	4.3 Saksbehandlingstid	20
	4.3.1 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid – alle saker	20
	4.3.2 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid innen de ulike kriminalitetstypene	21
	4.3.3 Saker med krav til særskilt saksbehandlingstid	22
	4.4 Tilrettelagte avhør	24
5.	SAKER UNDER ARBEID	25
	5.1 Restanser – ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 3 måneder	26
	5.2 Påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker	28
6.	INNDRAGNING	29
	VEDLEGG 1 DATAGRUNNLAG	30
	VEDLEGG 2 LOVBRUDDSKATEGORIER	31

1. Innledning

Politiet skal gjennom forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet være ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettssikkerhet, trygghet og alminnelige velferd for øvrig, jf. politiloven § 1.

I kriminalitetsbekjempelsen følges to hovedstrategier:

- generelle forebyggende tiltak for å hindre kriminalitet
- straffesaksbehandling

En grunnleggende forutsetning for at straffesaksbehandlingen skal bidra til redusert kriminalitet er at straffbare forhold blir avdekket og oppklart, slik at gjerningspersonene kan straffeforfølges og ilegges adekvate reaksjoner. Straffesaksbehandlingen må videre være troverdig og inngi tillit i samfunnet.

I denne rapporten presenteres hovedtrekkene i kriminalitetsbilde og politiets straffesaksbehandling per andre tertial 2019 (første og andre tertial) og utviklingen de siste fem årene. Blant annet gis det en oversikt over anmeldte lovbrudd og hovedresultater for politiets straffesaksbehandling, herunder antall påtaleavgjørelser, saksbehandlingstid, oppklaringsprosent mv., fordelt på ulike kriminalitetstyper. For en mer utfyllende analyse vises det til STRASAK-rapportene for hele året, hvorav STRASAK-rapporten 2018 er den sist publiserte.

Datagrunnlaget er hentet fra politiets arbeidsregister på straffesaksområdet (STRASAK). Det er Statistisk sentralbyrå som publiserer den offisielle kriminalitetsstatistikken, etter en kvalitetssikring og bearbeiding av blant annet dataene fra STRASAK. Hvis ikke annet er oppgitt, er tallmaterialet hentet ut per 1. september hvert enkelt år. En nærmere beskrivelse av datagrunnlaget er gitt i vedlegg 1.

Det gjøres oppmerksom på at avrunding kan føre til at summen/ending i prosent og prosentpoeng ikke blir lik summen av de oppgitte tallene.

2.Sammendrag og vurdering

Tabell 2.1 Hovedtall, per 2. tertial 2015–19

Kriminalitetstype	Anmeldelser				Påtaleavgjorte saker				
	2019	Prosent endring 2018-19	Prosent endring 2015-19	Andel	2019	Prosent endring 2018-19	Prosent endring 2015-19	Andel	Oppklaringsprosent
Vinning	66 936	0,5 %	-28,5 %	32 %	67 256	0,5 %	-29,0 %	32 %	22 %
Trafikk	35 380	-1,9 %	-7,7 %	17 %	35 103	-0,5 %	-10,2 %	17 %	85 %
Annen*	25 624	2,1 %	-21,3 %	12 %	26 033	6,4 %	-19,8 %	12 %	71 %
Vold	21 882	0,6 %	21,9 %	11 %	22 419	6,7 %	26,6 %	11 %	56 %
Narkotika	21 519	-5,9 %	-28,6 %	10 %	22 785	-2,6 %	-28,7 %	11 %	79 %
Økonomi	17 781	-6,7 %	261,3 %	9 %	17 966	-1,1 %	243,8 %	9 %	33 %
Skadeverk	11 804	5,0 %	3,2 %	6 %	11 973	6,6 %	5,3 %	6 %	21 %
Seksuallovbrudd	4 511	-25,5 %	22,2 %	2,2 %	5 618	-4,7 %	82,0 %	2,7 %	66 %
Miljø	1 397	10,0 %	-4,2 %	0,7 %	1 217	3,0 %	-9,5 %	0,6 %	58 %
Arbeidsmiljø	496	-13,1 %	-9,0 %	0,2 %	606	9,4 %	13,3 %	0,3 %	69 %
Totalsum	207 330	-1,5 %	-11,7 %	100 %	210 976	1,4 %	-11,2 %	100 %	51 %

Kilde: JUS065, JUS309

* I kriminalitetstypen annen inngår blant annet særlovgivning, hensynsløs atferd, unnlatt å etterkomme pålegg (politiloven § 5), ordensforstyrrelser, brudd på kontaktforbud og ulovlig bevæpning på offentlig sted.

En svak nedgang i antall anmeldelser og en svak økning i antall påtaleavgjorte saker per andre tertial 2018 til 2019

Per andre tertial 2018 til samme periode i 2019 har antall anmeldelser blitt redusert med 1,5 prosent og antall påtaleavgjørelser har økt med 1,4 prosent. Siste femårsperiode har antall anmeldelser blitt redusert med 11,7 prosent og antall påtaleavgjørelser redusert med 11,2 prosent. Den kraftige nedgangen både i antall anmeldelser og påtaleavgjørelser de siste årene ser dermed ut til å flate ut.

Antall anmeldelser øker for 5 av 10 kriminalitetstyper, mens antall påtaleavgjørelser øker for 6 av 10 kriminalitetstyper.

Det er naturlig at antall påtaleavgjørelser endres i takt med antall anmeldelser. Det at antall påtaleavgjørelser øker, kan også være en følge av at produksjonstapet på grunn av reformen er redusert. Det er positivt at antall påtaleavgjørelser har økt mer enn antall anmeldelser, da dette på noe sikt vil kunne redusere antall restanser.

Oppklaringsprosent noe redusert i forhold til samme periode i 2018

Oppklaringsprosenten varierer erfaringsmessig mellom de ulike kriminalitetstypene da muligheten for å oppklare en sak vil avhenge av tilgjengelige beviser og de ressurser som kan anvendes i arbeide med den enkelte sak.

Per andre tertial 2019 var oppklaringsprosenten 51,2 prosent. Dette er 1,2 prosentpoeng lavere enn for samme periode i 2018, og 3,0 prosentpoeng lavere enn i 2015. Det har særlig vært en nedgang per andre tertial 2019 sammenliknet med samme periode i 2018 for kriminalitetstypen annen (-2,7 prosentpoeng), seksuallovbrudd (-2,4 prosentpoeng), narkotikalovbrudd (-1,9 prosentpoeng) og voldslovbrudd (-1,4 prosentpoeng). For blant annet økonomilovbrudd har det vært en økning i oppklaringsprosenten (+2,9 prosentpoeng) i forhold til samme periode i fjor.

Saksbehandlingstiden for alle saker på samme nivå, mens den øker for oppklarte saker

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle saker er per andre tertial 2019 på samme nivå som i samme periode i 2018, på 74 dager, mens saksbehandlingstiden for oppklarte saker i samme periode har økt fra 97 til 99 dager. Økningen har blant annet sammenheng med at antall restanser er redusert, hvorav mange gamle saker. For fire av kriminalitetstypene (skadeverk, trafikk, vinning og voldslovbrudd) er gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker redusert per andre tertial 2019 i forhold til samme periode i 2018.

Saksbehandlingstiden for voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist på samme nivå som i fjor

For visse oppklarte voldssaker er det fastsatt en særskilt saksbehandlingsfrist på 90 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet. Per andre tertial 2019 var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 121 dager for alle forhold og 139 dager for oppklarte forhold, mot henholdsvis 126 og 139 dager i samme periode i 2018. 45 prosent av de oppklarte forholdene per andre tertial 2019 ble påtaleavgjort innen 90 dager, mot 43 prosent i samme periode i 2018. Det er fortsatt viktig å ha et høyt fokus på sakstypen.

At den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden ikke er redusert mer, kan blant annet komme av at det har vært en kraftig økning i antall saker. Per andre tertial 2019 er antall påtaleavgjorte forhold økt med 19,0 prosent i forhold til samme periode i 2018.

Saksbehandlingstiden i saker hvor gjerningsperson er under 18 år er redusert

I forhold hvor gjerningspersonen er under 18 år skal, som hovedregel, etterforskning gjennomføres og påtalebeslutning fattes innen seks uker etter at vedkommende ble ansett som mistenkt i saken. Per andre tertial 2019 har antall påtaleavgjorte forhold med frist økt med 8,8 prosent i forhold til samme periode i 2018, gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle forhold er redusert med 3,5 dager og andelen innenfor frist har økt fra 63 til 69 prosent. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid per andre tertial 2019 for alle forhold er nå 54 dager, mens den er 47 dager for oppklarte forhold.

Saksbehandlingstiden for voldtektssaker har økt for alle saker, men redusert for oppklarte saker

Det er fastsatt et mål om gjennomsnittlig saksbehandlingstid i voldtektssaker på 130 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet. Per andre tertial 2019 økte antall påtaleavgjorte voldtektssaker med 8,4 prosent i forhold til samme periode i 2018. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle saker og oppklarte saker var per andre tertial 2019 på henholdsvis 209 og 195 dager, en økning i forhold til samme periode i 2018 på 5,7 dager for alle saker, mens den ble redusert med 11,5 dager for oppklarte saker.

En lang saksbehandlingstid i voldtektssakene kan i stor grad ha sammenheng med at dette er saker som kan ha et komplekst bevisbilde og kreve en omfattende etterforskning.

Politidistriktenes restanser er redusert

Politidistriktene hadde 38 949 saker eldre enn 3 måneder som ikke var påtaleavgjort ved utgangen av andre tertial 2019. Dette er en reduksjon i forhold til samme tidspunkt i fjor med 9,8 prosent, og tilnærmet uendret nivå i forhold til samme tidspunkt i 2015 (+0,1 prosent). Ved utgangen av andre tertial 2019 hadde politidistriktene 8 344 saker eldre enn 12 måneder, en reduksjon på 1,1 prosent (-94 saker) i forhold til samme tidspunkt i 2018,

men en økning på 5,0 i forhold til samme tidspunkt i 2015. Flere distrikter har jobbet målrettet mot å redusere restansene.¹

Andel tilrettelagte avhør innenfor frist øker

Per andre tertial 2019 ble 50 prosent av de 2 881 førstegangsavhørene gjennomført innenfor frist, mot 48 prosent i samme periode i 2018. Ekskluderes avhør hvor forhold utenfor politiets kontroll har ført til fristbrudd, ble 56 prosent av avhørene gjennomført innenfor frist, mot 54 i tilsvarende periode i 2018. Det er positivt at det er en økning i andelen avhør innenfor frist, men antall fristbrudd er fortsatt for høyt.

Samlet inndragningsbeløp er økt i forhold til 2018

Samlet inndragningsbeløp var per andre tertial 2019 på 121,9 mill. kroner, mens det var på 126,9 og 85,8 samme periode i 2017 og 2018. Enkelsaker har stor innvirkning på resultatet i det enkelte år.

Særskilt om enkelte kriminalitetstyper

Seksuallovbrudd

Antall anmeldte seksuallovbrudd er per andre tertial 2019 redusert med 25,5 prosent i forhold til samme periode i 2018, men fortsatt 22,2 prosent høyere enn i samme periode i 2015. Nedgangen i antall anmeldelser fra andre tertial 2018 til 2019 skyldes blant annet at Øst politidistrikt i 2018 hadde mange saker på grunn en nettsak med svært mange fornærmede. Lovbruddskategorien overgrepsmateriale og pornografi sto for halvparten av nedgangen i antall anmeldelser per andre tertial 2018 til 2019.

Antall påtaleavgjorte saker er per andre tertial 2019 redusert med 4,7 prosent i forhold til 2018, men økt med 82,0 prosent i forhold til samme periode i 2015. Oppklaringsprosenten per andre tertial 2019 var 66 prosent, mot henholdsvis 68 og 61 prosent i samme periode i 2018 og 2015. Samtidig har gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker økt fra 207 til 239 dager per andre tertial 2018 til 2019. Særlig har det vært en økning i saksbehandlingstiden i saker som gjelder seksuell omgang og voldtekt av barn under 14 år og overgrepsmateriale. Endringene i politiets straffesaksbehandling innenfor seksuallovbrudd skyldes store forskjeller i hvor mange saker politidistriktene får påtaleavgjort og oppklart hvert enkelt år.

Voldslovbrudd

Antall anmeldte voldslovbrudd økte per andre tertial 2018 til 2019 med 0,6 prosent og med 21,9 i forhold til samme periode i 2015. Antall påtaleavgjorte saker økte i samme periode med henholdsvis 6,7 og 26,6 prosent. Oppklaringsprosenten har i femårsperioden vært relativt stabil, mellom 55 og 58 prosent.

Per andre tertial 2019 er det særlig grov kroppskrenkelse og kroppsskade som har økt, med 10,4 prosent (+172 saker) i forhold til samme periode i 2018, mens det har vært en nedgang i antall saker knyttet til mishandling i nære relasjoner på 6,1 prosent (-144 saker).

¹ Tallene er hentet fra JUS-rapporten JUS091 som benyttes til rapporteringen til Justis- og beredskapsdepartementet. Tallene avviker noe fra øvrige tall presentert i kapitlet om saker under arbeid blant annet fordi øvrige tall er hentet ut med andre rapporter som viser saker på kriminalitetstype.

Det er registrert 14 drapssaker med 15 ofre og 14 gjerningspersoner per andre tertial 2019, mens det i samme periode i 2018 var registrert 13 drapssaker med 13 ofre og 14 gjerningspersoner.

Alvorlige volds- og seksuallovbrudd faller inn under de sentralt prioriterte sakstypene, og en adekvat avdekking og irettføring av sakene forutsetter ofte høy fagkompetanse og omfattende etterforskning. Selv om begge kriminalitetstypene relativt sett utgjør en mindre andel av den registrerte kriminaliteten, medfører de siste årenes økning et stort ressursbehov. Dette er av et slikt omfang at det ikke fullt ut kan anses kompensert gjennom den nedgangen man har registrert innen andre kriminalitetstyper som trafikk, narkotika og vinning, da dette er sakstyper som det erfaringsmessig er mindre ressurskrevende å behandle.

Vinningslovbrudd

Vinningslovbrudd står for 32 prosent av alle anmeldte lovbrudd. Både antall anmeldte og påtaleavgjorte vinningslovbrudd økte med 0,5 prosent per andre tertial 2019 i forhold til samme periode i 2018.

Narkotikalovbrudd

Antall anmeldte og påtaleavgjorte narkotikalovbrudd er per andre tertial 2019 redusert med henholdsvis 5,9 og 2,6 prosent i forhold til samme periode i 2018. Nedgangen det siste året har særlig kommet innenfor narkotikalovbrudd etter legemiddeloven og straffeloven § 231². Antall anmeldelser for grove narkotikaovertridelser per andre tertial 2019 har økt med 2,9 prosent i forhold til samme periode i 2018. Økningen kan tyde på at innsatsen mot den grove og organiserte narkotikakriminaliteten har høy prioritet, og at den særskilte satsingen mot gjengkriminalitet har effekt. Samtidig kan nedgangen i andre narkotikalovbrudd tyde på at politiet har mindre oppmerksomhet mot å avdekke og straffeforfølge saker som alene gjelder ulovlig bruk av narkotika.

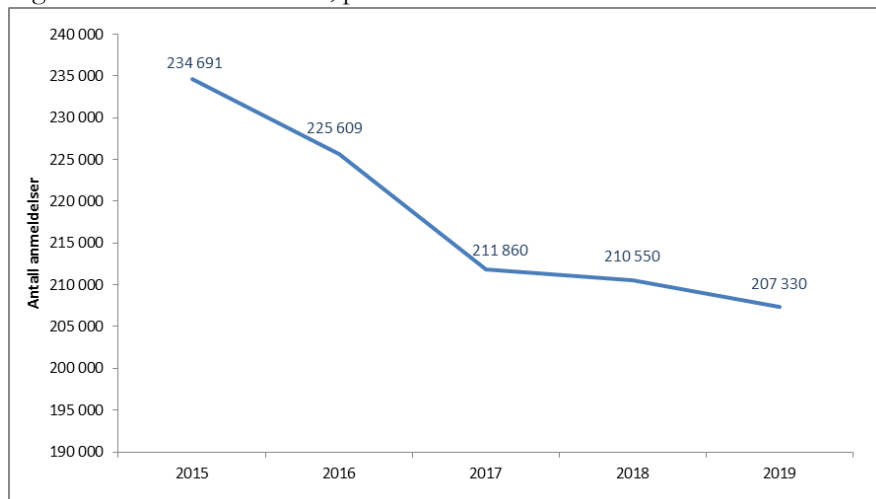
Oppklaringsprosenten er fremdeles høy for narkotikalovbrudd, men per andre tertial 2019 er det en nedgang i forhold til 2018 på 1,9 prosent, fra 81 til 79 prosent. Dette kan ha sammenheng med at antall anmeldte narkotikalovbrudd på legemiddeloven er redusert med 6,5 prosent i perioden.

² Statistikkgrupper inkludert i lovbruddskategorien Narkotikalovbrudd etter straffeloven (narkotika-overtridelser) gitt i vedlegg 2.

3. Antall anmeldelser

Per andre tertial 2019 ble det anmeldt 207 330 lovbrudd, hvorav 199 690 er registrert med Norge som gjerningssted³. Dette er en reduksjon på 1,5 prosent i forhold til samme periode i 2018, og en nedgang på 11,7 prosent i forhold til 2015.

Figur 3.1 Antall anmeldelser, per 2. tertial 2015–19

Kilde: JUS065

Anmeldelsesstatistikken i denne rapporten, som blant annet avspeiles i figur 3.1, er basert på straffbare forhold som enten blir anmeldt til politiet eller som politiet selv anmelder. Det er således den registrerte kriminaliteten som presenteres.

Det vil være en rekke lovbrudd som av ulike årsaker ikke blir meldt til eller avdekket av politiet og dermed ikke bli registrert. Dette omtales gjerne som mørketall. I politiets innbyggerundersøkelse for 2018 svarer kun 40 prosent av de som oppgir å ha vært utsatt for kriminalitet det siste året, at de har anmeldt hendelsen eller planlegger å gjøre det⁴. Det er imidlertid store forskjeller avhengig av hvilket lovbrudd de har opplevd. En nærmere omtale av mørketall ble gitt i STRASAK-rapporten 2018.

Ulike årsaker kan påvirke kriminalitetsutviklingen. Noe kan skyldes adekvate og effektive tiltak av forebyggende karakter innen et kriminalitetsområde, mens teknologisk utvikling, endrede forsikringsvilkår, økte bøtesatser/straffer, økt oppdagelsesrisiko eller økte levekår er andre forhold som antas å påvirke antall lovbrudd. Samtidig kan fornærmedes eller samfunnets ønske om å anmelde et forhold endres og slik påvirke utviklingen av den registrerte kriminaliteten innen en eller flere kriminalitetstyper.

Innen enkelte saksområder vil antall anmeldelser i stor grad avhenge av politiets egen innsats og prioritering. Dette gjør seg blant annet gjeldende ved arbeidsmarkeds kriminalitet, trafikklovbrudd og narkotikalovbrudd, men også kriminalitet som kan ramme særlige sårbare grupper. Menneskehandel er eksempel på sistnevnte.

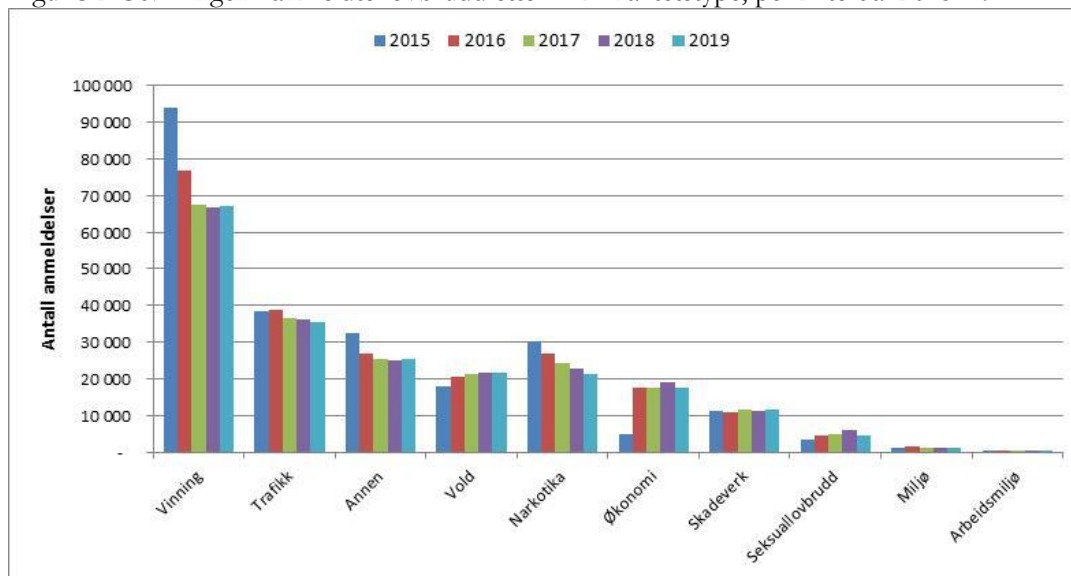
³ Hvis annet ikke fremgår omfatter statistikken alle anmeldelser registrert i Norge. Det innebærer at også lovbrudd begått i utlandet, men anmeldt i Norge, innbefattes.

⁴ Politiets innbyggerundersøkelse 2018, Kantar TNS, 2019

3.1 Utviklingen innen ulike kriminalitetstyper

Som det vises til ovenfor, ble antall anmeldelser totalt redusert med 1,5 prosent per andre tertial 2019 i forhold til samme periode 2018. Det er imidlertid store forskjeller mellom de ulike kriminalitetstypene, som vist i figur 3.2 og tabell 3.1.

Figur 3.2 Utviklingen i anmeldte lovbrudd etter kriminalitetstype, per 2. tertial 2015–19

Kilde: JUS065

Tabell 3.1 Antall anmeldte lovbrudd etter kriminalitetstype, per 2. tertial 2015–19

Kriminalitetstype	2015	2016	2017	2018	2019	Prosent endring 2018-19	Prosent endring 2015-19
Vinning	93 670	76 818	67 607	66 580	66 936	0,5 %	-28,5 %
Trafikk	38 332	38 703	36 782	36 080	35 380	-1,9 %	-7,7 %
Annen	32 558	26 976	25 360	25 086	25 624	2,1 %	-21,3 %
Vold	17 956	20 765	21 371	21 754	21 882	0,6 %	21,9 %
Narkotika	30 124	26 877	24 473	22 865	21 519	-5,9 %	-28,6 %
Økonomi	4 922	17 747	17 559	19 049	17 781	-6,7 %	261,3 %
Skadeverk	11 436	11 051	11 580	11 239	11 804	5,0 %	3,2 %
Seksuallovbrudd	3 690	4 552	5 152	6 056	4 511	-25,5 %	22,2 %
Miljø	1 458	1 583	1 446	1 270	1 397	10,0 %	-4,2 %
Arbeidsmiljø	545	537	530	571	496	-13,1 %	-9,0 %
Totalsum	234 691	225 609	211 860	210 550	207 330	-1,5 %	-11,7 %

Kilde: JUS065

I anmeldelsene registrert per andre tertial 2019 var Norge gjerningssted i 96,3 prosent av sakene, som vist i tabell 3.2. Det er imidlertid forskjeller mellom de ulike kriminalitetstypene hva gjelder andel med gjerningssted utenfor Norge. Blant annet har en relativ stor andel av anmeldelsene registrert som tyveri fra person på offentlig sted (vinningslovbrudd) og bedrageri (økonomilovbrudd) utlandet som gjerningssted.

Tabell 3.2 Antall anmeldte lovbrudd etter kriminalitetstype og gjerningssted, per 2. tertial 2018 og 2019

Kriminalitetstype	2018			2019		
	Alle anm.	Gj.land Norge	Andel gj.land Norge	Alle anm.	Gj.land Norge	Andel gj.land Norge
Vinning	66 580	61 432	92,3 %	66 936	62 079	92,7 %
Trafikk	36 080	35 419	98,2 %	35 380	34 611	97,8 %
Annen	25 086	24 907	99,3 %	25 624	25 485	99,5 %
Vold	21 754	21 529	99,0 %	21 882	21 625	98,8 %
Narkotika	22 865	22 775	99,6 %	21 519	21 426	99,6 %
Økonomi	19 049	17 257	90,6 %	17 781	16 520	92,9 %
Skadeverk	11 239	11 197	99,6 %	11 804	11 761	99,6 %
Seksuallovbrudd	6 056	5 970	98,6 %	4 511	4 441	98,4 %
Miljø	1 270	1 145	90,2 %	1 397	1 247	89,3 %
Arbeidsmiljø	571	567	99,3 %	496	495	99,8 %
Totalsum	210 550	202 198	96,0 %	207 330	199 690	96,3 %

Kilde: JUS063, JUS065

Vinning

Reduksjonen i antall anmeldelser per andre tertial 2015–2019 skyldes først og fremst en nedgang i anmeldte vinningslovbrudd, jf. figur 3.2 og tabell 3.1. Som det fremgår av nevnte tabell er vinningslovbruddene redusert med 28,5 prosent sammenlignet med samme periode i 2015. Hvis alminnelige bedragerier, som er flyttet fra kriminalitetstypen vinning til kriminalitetstypen økonomi, inkluderes i vinningstallene, er reduksjonen for denne kriminalitetstypen 15,7 prosent sammenliknet med samme periode i 2015. Antall registrerte vinningssaker per andre tertial 2019 økte med 0,5 prosent, eller 356 saker, sammenlignet med 2018, men inkluderes de alminnelige bedrageriene var det i stedet en nedgang på 0,2 prosent. For grovt tyveri fra bolig og tyveri fra person på offentlig sted har det per andre tertial 2019 vært en nedgang (3,0 og 4,4 prosent) i forhold til samme periode i 2018.

Ran har per andre tertial 2019 hatt en økning på 16,3 prosent i forhold til 2018, mens det har vært en nedgang på 13,6 prosent i forhold til 2015. Per andre tertial 2019, i forhold til samme periode i 2018, har antall anmeldte ran økt med 77 anmeldelser, fra 471 til 548. Anmeldte ran begått i utlandet har økt med 54,8 prosent (23 saker), mens antall ran begått i Norge har økt med 12,6 prosent (54 saker).

Nedgangen i vinningslovbrudd de siste årene har vært en trend som også er sett i andre europeiske land Norge vanligvis sammenligner seg med. Det er usikkert hva som er årsaken til den generelle nedgangen. Noe kan ha sammenheng med digitalisering av økonomiske verdier, endrede betalingsmåter og sikringstiltak, samt en generell bedring av levekårene i Øst-Europa. Politiet i Norge har videre hatt en målrettet satsing for å redusere vinningslovbruddene, særlig den organiserte vinningskriminaliteten. Andre mulige årsaker til nedgangen er at kriminaliteten kan ha flyttet seg til den digitale arena. Dette er lovbrudd som ofte tilordnes andre kriminalitetstyper enn vinningslovbrudd.

En nærmere omtale av utviklingen innenfor vinningslovbrudd de siste årene er gitt i STRASAK-rapporten 2018.

Narkotika

Det totale omfanget av narkotikakriminaliteten er vanskelig å beregne fordi avdekkingsgraden ansees å være lav. Antall anmeldte narkotikalovbrudd per andre tertial 2019 er redusert med 5,9 prosent i forhold til samme periode i 2018, og med 28,6 prosent i forhold til 2015. Nedgangen per andre tertial 2018 til 2019 har særlig kommet innenfor narkotikalovbrudd etter legemiddeloven og straffeloven § 231⁵. Samtidig har antall anmeldelser av grove narkotikaovertridelser per andre tertial 2019 økt med 2,9 prosent (+17 saker) i forhold til samme periode i 2018. Nedgangen i narkotikasakene kan gjenspeile at politiet de senere årene har hatt mindre oppmerksomhet mot å avdekke og straffeforfølge saker som alene gjelder ulovlig bruk av narkotika, samtidig som innsatsen mot den grove og organiserte narkotikakriminaliteten gis høy prioritet.

Trafikk

Antall anmeldte trafikklovbrudd per andre tertial 2019 er 35 380, en reduksjon på 1,9 prosent (700 saker) sammenliknet med samme periode i 2018. I forhold til samme periode i 2015 har det vært en nedgang på 7,7 prosent. Sammenliknet med 2015 har det særlig vært en økning i antall anmeldelser knyttet til ordinære fartskontroller (+1 532 saker) og kjøring i påvirket tilstand (+305 saker), samtidig som det har vært en nedgang i antall anmeldelser knyttet til automatisk trafikkontroll (ATK) (-2 410 saker) og kjøring uten gyldig førerkort (-1 455 saker).

Seksuallovbrudd

I perioden 2015-2018 har det vært en markant årlig økning i antall seksuallovbrudd, særlig seksuelle overgrep mot barn. Per andre tertial 2018 til 2019 har imidlertid antall anmeldte seksuallovbrudd blitt redusert med 25,5 prosent (-1 545 saker), mens økningen fra 2015 er på 22,2 prosent (+821 saker). Nedgangen per andre tertial 2019 i forhold til samme periode i 2018 gjelder særlig saker knyttet til overgrepsmateriale som er redusert med 53,5 prosent (-774 saker). I tillegg har den vært en nedgang i antall saker knyttet til seksuelle overgrep mot barn, ved at seksuell omgang og voldtekt av barn under 14 år er redusert med 30,4 prosent (-199 saker), og seksuell omgang med barn 14-16 år er redusert med 37,0 prosent (-137 saker). En av årsakene til nedgangen er at Øst politidistrikt, som har hatt flere store nettsaker, har hatt 62,7 prosent færre anmeldelser per andre tertial 2019 i forhold til samme periode i 2018.

Antall anmeldelser for voldtekt var per andre tertial 2019 9,7 prosent lavere enn samme periode i 2018 (-111 saker), mens det var en økning på 19,0 prosent i forhold til 2015 (+165 saker). Etter Kripos' oppfatning er det grunn til å tro at økt åpenhet omkring temaet, med blant annet ulike former for kampanjer, har gjort at flere har valgt å anmelde.

Som nevnt ovenfor er antall anmeldelser per andre tertial 2019 for seksuell omgang og voldtekt av barn under 14 år redusert med 30,4 prosent i forhold til samme periode i 2018, mens antallet har økt med 19,1 prosent i forhold til 2015. Den teknologiske utviklingen har i stor grad muliggjort nettrelaterte overgrep, og i de seneste årene er det derfor registrert en betydelig økning i antall internettrelaterte saker hvor fornærmede er under 16 år. Økningen anses i stor grad å ha sin årsak i at gjerningspersonene når mange ofre gjennom internett og at politiet gjennom sine etterforskinger identifiserer mange fornærmede i det som ofte i utgangspunktet var en sak med en eller få fornærmede.

⁵ Statistikkgrupper inkludert i lovbruddskategorien Narkotikalovbrudd etter straffeloven (narkotikaovertridelser) gitt i vedlegg 2.

Seksuallovbrudd er en kriminalitetstype hvor det tradisjonelt har vært store mørketall og som man gjennom økt oppmerksomhet har ønsket å avdekke og straffeforfølge. Politiets økte innsats antas dermed å ha bidratt til flere anmeldelser, samtidig som etterforskningen av flere store saker har fått fokus i media og vist fornærmede at det nytter å anmelde. Selv om flere forhold nå avdekkes, antas fortsatt mørketallene innenfor seksuallovbrudd å være høye. Årsakene til dette antas blant annet å være at mange av ofrene ikke anmelder forholdene fordi de føler skam og skyld eller fordi de ikke vet at de over internett har kommunisert med en annen enn den de trodde.

Vold

Antall anmeldte voldslovbrudd hadde per andre tertial 2018 til 2019 en økning på 0,6 prosent, og en økning på 21,9 prosent i forhold til 2015. Blant annet har antall anmeldelser knyttet til trusler økt i femårsperioden.

Ses det på tall per andre tertial 2019 i forhold til samme periode i 2018 er det særlig grov kroppskrenkelse og kroppsskade som har økt, med 10,4 prosent (+172 saker). Trusler har i samme periode blitt redusert med 2,4 prosent (inkludert trusler tilknyttet kriminalitetstypen annen) (-148 saker). Antall anmeldelser av mishandling i nære relasjoner er per andre tertial 2019 til 2018 redusert med 6,1 prosent (-144 saker), mens det har vært en nedgang fra 2015 til 2019 på 1,3 prosent (-29 saker).

Selv om man gjennom målrettet innsats antas å ha avdekket flere forhold innenfor mishandling i nære de siste årene, vil den nære relasjonen mellom fornærmede og voldsutøver fremdeles føre til at mange fornærmede ikke ønsker å anmelde straffbare forhold. Det antas derfor fortsatt å være store mørketall innen denne sakstypen.

Økonomi

Alminnelige bedragerier ble i oktober 2015 flyttet fra kriminalitetstypen vinning til kriminalitetstypen økonomi. Hvis disse holdes utenfor er antall anmeldelser per andre tertial 2018 til 2019 redusert med 11,1 prosent, men økt 17,6 prosent fra 2015 til 2019. Inkludert alminnelige bedragerier (begått fra og med oktober 2015) var det per andre tertial 2019 en reduksjon på 6,7 prosent i forhold til 2018.

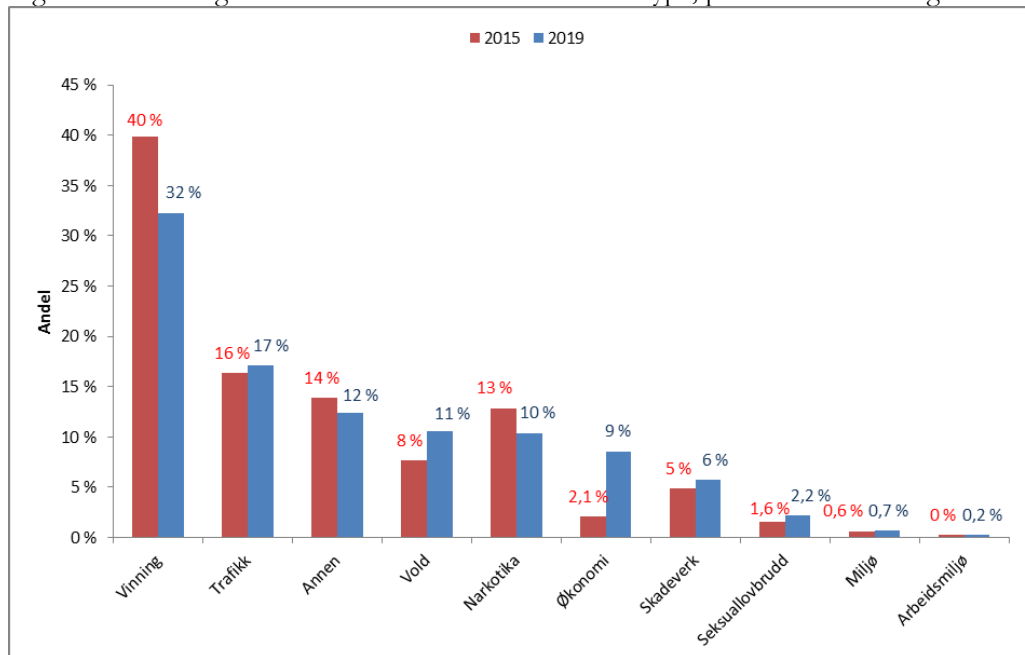
I tillegg til endringen nevnt over, er identitetskrenkelser etter Straffeloven 2005 § 202 nå tilordnet økonomilovbrudd. De straffbare forholdene som omfattes av denne bestemmelsen var tidligere delt mellom to ulike straffebud og statistikkmessig tilordnet kriminalitetstypen annen. Den reelle økningen i antallet anmeldelser innen kriminalitetstypen økonomi i femårsperioden antas derfor å være betydelig mindre enn 17,6 prosent, uten at det er mulig å angi dette presist.

3.2 Forholdsmessig fordeling av kriminalitetstyper

Sammenligner man kriminalitetsbildet per andre tertial 2019 med samme periode i 2015 er andelen vinningssaker betydelig redusert, samtidig som økonomisaker utgjør en større andel, jf. figur 3.3. Som nevnt tilskrives dette i stor grad endringer i statistikkgrunnlaget, men også en reell nedgang i antall vinningssaker.

Voldssakene utgjør nå 11 prosent av den registrerte kriminaliteten mot 8 prosent i samme periode i 2015⁶. Likeledes ser man at seksuallovbruddenes andel har økt fra 1,6 prosent til 2,2 prosent. Volds- og seksuallovbruddene har til sammen gått fra en andel på 9 per andre tertial 2015 til 13 prosent i samme periode i 2019. Disse kriminalitetstypene inneholder lovbruddskategorier som er særlig prioritert, og som kan være ressurskrevende å behandle. En forholdsmessig økning av disse sakstypene utfordrer dermed politiets etterforskningskapasitet. Den forholdsmessige reduksjonen per andre tertial 2015 til 2019 innen andre kriminalitetstyper som vinning, trafikk og narkotika kan ikke kompenseres for dette, da de fleste sakene innenfor disse kriminalitetstypene nødvendigvis krever mindre ressurskrevende etterforskningsinnsats.

Figur 3.3 Fordeling av anmeldte saker etter kriminalitetstype, per 2. tertial 2015 og 2019

Kilde: JUS068

3.3 Geografiske forskjeller

Det er store forskjeller mellom politidistriktene, både når det gjelder demografi, geografi og befolkningsgrunnlag. Dette gjenspeiles i distriktenes andel av den registrerte kriminaliteten, som varierer fra 2 til 23 prosent. Samtidig er det store ulikheter i sammensetningen av de enkelte distriktenes saksportefølje, jf. tabell 3.3 og 3.4. I tabellene nedenfor er ikke anmeldelser av lovbrudd begått i utlandet inkludert. Dette medfører at tallene i kapittel 3.3

⁶ Det er en statistikkgruppe knyttet til trusler som før oktober 2015 var tilordnet kriminalitetstypen annen som nå er tilordnet vold. Denne statistikkgruppen har hatt marginal innvirkning på andelen og hvis den inkluderes vil andelen fortsatt være 8 og 11 prosent.

ikke er direkte sammenlignbare med tall presentert tidligere i dette kapitlet. For eksempel står vinningslovbrudd for 32,3 prosent av alle anmeldelsene registrert i Norge, men bare 31,1 prosent av alle anmeldelsene av lovbrudd begått i Norge⁷.

Som det fremgår ble 23 prosent av det totale antall anmeldelser for lovbrudd begått i Norge som helhet registrert i Oslo politidistrikt per andre tertial 2019, mens kun 2 prosent ble registrert i Finnmark. 30 prosent av alle vinningslovbruddene ble registrert i Oslo, mens kun 2 prosent av alle miljølovbrudd ble registrert der. Oslo har også en stor andel av det totale antall voldssaker, dvs. 23 prosent. Øst politidistrikt, som nå har 12 prosent av alle anmeldte seksuallovbrudd per andre tertial 2019, hadde per andre tertial 2018 en andel på 23 prosent på grunn av at de avdekket flere store nettsaker med mange fornærmede lokalisert over hele landet.

Ser man på sammensetningen av distriktenes saksportefølge viser tabell 3.4 at vinningslovbruddene utgjorde 40 prosent av alle anmeldelsene i Oslo politidistrikt, mens de til sammenligning kun utgjorde 16 prosent av alle anmeldelsene i Nordland politidistrikt.

Tabell 3.3 Distriktenes andel av det totale antall anmeldelser i landet som helhet og de ulike kriminalitetstypene, per 2. tertial 2019

Distrikt	TOTALT	Vinning	Trafikk	Annen	Narkotika	Vold	Økonomi	Skadeverk	Seksuallovbrudd	Miljø	Arbeidsmiljø
Oslo	23 %	30 %	12 %	24 %	21 %	23 %	25 %	27 %	14 %	2 %	12 %
Øst	14 %	14 %	16 %	14 %	13 %	13 %	15 %	11 %	12 %	9 %	10 %
Innlandet	6 %	5 %	10 %	5 %	7 %	5 %	7 %	4 %	7 %	6 %	4 %
Sør-Øst	12 %	12 %	14 %	12 %	12 %	13 %	13 %	11 %	11 %	8 %	13 %
Agder	6 %	6 %	6 %	7 %	6 %	6 %	5 %	6 %	6 %	11 %	4 %
Sør-Vest	9 %	10 %	8 %	9 %	10 %	9 %	8 %	11 %	9 %	13 %	15 %
Vest	10 %	11 %	10 %	9 %	8 %	10 %	10 %	10 %	12 %	11 %	14 %
Møre og Romsdal	3 %	2 %	5 %	3 %	4 %	4 %	3 %	3 %	7 %	7 %	5 %
Trøndelag	7 %	7 %	8 %	7 %	8 %	7 %	8 %	9 %	10 %	8 %	11 %
Nordland	4 %	2 %	5 %	4 %	5 %	5 %	3 %	4 %	6 %	8 %	6 %
Troms	3 %	2 %	4 %	3 %	4 %	3 %	2 %	2 %	5 %	7 %	3 %
Finnmark	2 %	1 %	2 %	2 %	2 %	2 %	1 %	2 %	2 %	11 %	2 %
Alle distrikt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Kilde: JUS063

Tabell 3.4 Den forholdsmessige fordelingen av kriminalitetstypene i hvert politidistrikt, per 2. tertial 2019

Distrikt	TOTALT	Vinning	Trafikk	Annen	Narkotika	Vold	Økonomi	Skadeverk	Seksuallovbrudd	Miljø	Arbeidsmiljø
Oslo	100 %	40 %	9 %	13 %	10 %	11 %	9 %	7 %	1 %	0 %	0 %
Øst	100 %	31 %	20 %	13 %	10 %	11 %	9 %	5 %	2 %	0 %	0 %
Innlandet	100 %	24 %	27 %	11 %	12 %	9 %	10 %	4 %	2 %	1 %	0 %
Sør-Øst	100 %	30 %	20 %	12 %	11 %	11 %	9 %	5 %	2 %	0 %	0 %
Agder	100 %	31 %	17 %	15 %	11 %	11 %	6 %	6 %	2 %	1 %	0 %
Sør-Vest	100 %	32 %	16 %	13 %	12 %	11 %	7 %	7 %	2 %	1 %	0 %
Vest	100 %	33 %	18 %	12 %	9 %	11 %	8 %	6 %	3 %	1 %	0 %
Møre og Romsdal	100 %	19 %	24 %	13 %	13 %	12 %	8 %	5 %	4 %	1 %	0 %
Trøndelag	100 %	28 %	20 %	11 %	11 %	10 %	9 %	7 %	3 %	1 %	0 %
Nordland	100 %	16 %	24 %	14 %	15 %	13 %	6 %	6 %	4 %	1 %	0 %
Troms	100 %	21 %	21 %	15 %	15 %	11 %	6 %	5 %	4 %	2 %	0 %
Finnmark	100 %	16 %	23 %	14 %	12 %	15 %	7 %	5 %	3 %	4 %	0 %
Alle distrikt	100 %	31 %	17 %	13 %	11 %	11 %	8 %	6 %	2 %	1 %	0 %

Kilde: JUS063

⁷ Se tabell 3.2 for en oversikt over hvor stor andel av de anmeldte lovbruddene som er begått i Norge.

4. Politiets straffesaksbehandling

4.1 Påtaleavgjorte saker

Det er per andre tertial 2019 totalt påtaleavgjort 210 976 lovbrudd, hvorav 100 151 er å anse som oppklart.

Tabell 4.1 Antall påtaleavgjørelser, per 2. tertial 2015–19

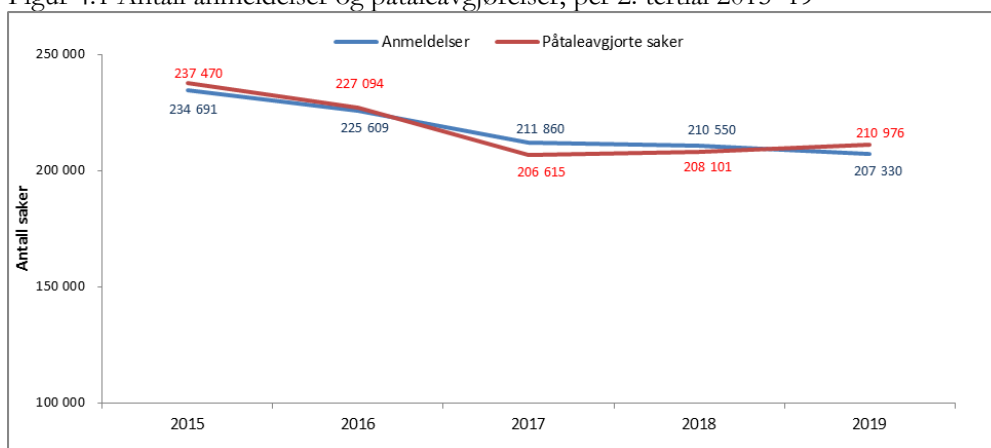
	2015	2016	2017	2018	2019	Prosent endring 2018-19	Prosent endring 2015-19
Påtaleavgjorte lovbrudd	237 470	227 094	206 615	208 101	210 976	1,4 %	-11,2 %
Påtaleavgjorte lovbrudd som er oppklart	121 345	114 076	102 357	101 324	100 151	-1,2 %	-17,5 %

Kilde: JUS309

Antall påtaleavgjørelser økte med 1,4 prosent per andre tertial 2019 i forhold til samme periode i 2018, mens det per andre tertial 2015 til 2019 er en reduksjon på 26 494 saker eller 11,2 prosent. Nedgangen i antall påtaleavgjorte saker fra 2015 må ses i sammenheng med at antall registrerte anmeldelser i samme periode har gått ned og at saksporteføljen til distriktene nå inneholder flere krevende og komplekse saker enn tidligere. Årsaken til nedgangen i antall oppklarte saker skyldes blant annet en nedgang i antall narkotikasaker som tradisjonelt sett har en høy oppklaringsprosent.

Antall påtaleavgjorte saker per andre tertial har i femårsperioden vært på omtrent samme nivå som antall nye anmeldelser, jf. figur 4.1. En høy produksjon av påtaleavgjørelser er viktig for å hindre eller bygge ned restanser. Det påpekes at det nødvendigvis ikke er de samme sakene som er anmeldt i et år som også blir påtaleavgjort samme år, da påkrevet saksbehandlingstid fører til at en rekke saker blir påtaleavgjort i et senere år enn de er anmeldt.

Figur 4.1 Antall anmeldelser og påtaleavgjørelser, per 2. tertial 2015–19

Kilde: JUS065, JUS309

Antall påtaleavgjørelser for de ulike kriminalitetstypene

Antall påtaleavgjørelser er nødvendigvis nært knyttet opp mot antall anmeldelser innen en kriminalitetstype. Som for anmeldelser per andre tertial 2019 er det flest påtaleavgjørelser innen kriminalitetstypene vinning, trafikk og annen, jf. tabell 4.2.

Tabell 4.2 Antall påtaleavgjørelser fordelt på kriminalitetstype, per 2. tertial 2015–19

Kriminalitetstype	2015	2016	2017	2018	2019	Prosent endring 2018-19	Prosent endring 2015-19	Andel av påtaleavgjorte lovbrudd 2019
Vinning	94 691	78 917	66 883	66 930	67 256	0,5 %	-29,0 %	32 %
Trafikk	39 097	38 502	35 975	35 265	35 103	-0,5 %	-10,2 %	17 %
Annen	32 472	27 146	24 502	24 468	26 033	6,4 %	-19,8 %	12 %
Narkotika	31 941	28 511	24 875	23 399	22 785	-2,6 %	-28,7 %	11 %
Vold	17 704	20 320	19 753	21 017	22 419	6,7 %	26,6 %	11 %
Økonomi	5 225	16 490	16 539	18 159	17 966	-1,1 %	243,8 %	9 %
Skadeverk	11 373	11 104	11 276	11 232	11 973	6,6 %	5,3 %	6 %
Seksuallovbrudd	3 087	3 993	4 838	5 895	5 618	-4,7 %	82,0 %	2,7 %
Miljø	1 345	1 588	1 440	1 182	1 217	3,0 %	-9,5 %	0,6 %
Arbeidsmiljø	535	523	534	554	606	9,4 %	13,3 %	0,3 %
Totalsum	237 470	227 094	206 615	208 101	210 976	1,4 %	-11,2 %	100 %

Kilde: JUS309

Vinningslovbrudd

En stor andel av påtaleavgjørelsene er fremdeles knyttet til vinningslovbrudd (32 prosent), selv om antall avgjørelser innen kriminalitetstypen er redusert med 27 435 saker eller 29,0 prosent sammenlignet med tall per andre tertial 2015. Noe av endringen skyldes, som nevnt, endret statistikkgrunnlag, da enkelte saksnummer som tidligere var tilordnet vinning fra 1. oktober 2015 ble lagt inn under kriminalitetstypen økonomi.

Narkotikalovbrudd

Per andre tertial 2019 utgjorde narkotikalovbrudd 11 prosent av de påtaleavgjorte sakene. Innen denne kriminalitetstypen er antall avgjørelser redusert med 9 156 saker eller 28,7 prosent per andre tertial 2015 til 2019. Antall påtaleavgjørelser per andre tertial 2018 til 2019 er redusert med 614 saker eller 2,6 prosent.

Trafikklovbrudd

Trafikklovbrudd utgjorde per andre tertial 2019 17 prosent av de påtaleavgjorte sakene. Også innen denne kriminalitetstypen ses en reduksjon i antall påtaleavgjørelser per andre tertial 2015 til 2019. Nedgangen utgjør 3 994 avgjørelser eller 10,2 prosent. Per andre tertial 2018 til 2019 er antall påtaleavgjørelser redusert med 0,5 prosent (-162 saker). Trafikksakenes andel av totalt antall påtaleavgjørelser har ligget stabilt på mellom 16,5 til 17,4 prosent i hele femårsperioden.

Voldslovbrudd

Voldssakene utgjorde per andre tertial 2019 11 prosent av de påtaleavgjorte sakene, mot 7 prosent i samme periode i 2015. Det er en økning på 4 715 avgjørelser per andre tertial 2015 til 2019 eller 26,6 prosent. Per andre tertial 2018 til 2019 er økningen 6,7 prosent. Tilsvarende tall for antall anmeldelser er 21,9 og 0,6 prosent. Økningen i antall påtaleavgjorte saker per andre tertial 2018 til 2019 er særlig knyttet opp til en økning i antall kroppskrenkelser (+644 saker).

Seksuallovbrudd

Det har vært en nedgang i antall påtaleavgjorte seksuallovbrudd per andre tertial 2018 til 2019 på 4,7 prosent (-277 saker), mens det har vært en økning fra samme periode i 2015 på 82,0 prosent (+2 531 saker). Av nedgangen per andre tertial 2019 i forhold til 2018 har Seksuell handling og seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd overfor barn u/16 år en nedgang på 238 saker og overgrepsmateriale og pornografi en nedgang på 97 saker. I motsatt retning har antall påtaleavgjorte voldtektssaker økt med 90 saker i samme periode.

Per andre tertial 2019 utgjorde seksuallovbruddene 2,7 prosent av de påtaleavgjorte sakene, mens de per andre tertial 2015 utgjorde 1,3 prosent. Økningen må ses i sammenheng med økning i antall anmeldelser i samme periode.

Mens antall anmeldte seksuallovbrudd per andre tertial 2019 er redusert med 25,5 prosent i forhold til samme periode året før, har antall påtaleavgjørelser kun blitt redusert med 4,7 prosent. Endringene i politiets straffesaksbehandling knyttet til seksuallovbrudd skyldes store forskjeller i hvor mange saker politidistriktene får påtaleavgjort og oppklart hvert enkelt år.

4.2 Antall oppklarte saker og oppklaringsprosent

Av de totalt 210 976 påtaleavgjorte lovbruddene per andre tertial 2019 er 100 151 oppklart⁸. Dette er en nedgang på 1,2 prosent i forhold til samme periode i 2018, jf. tabell 4.3. Det har vært en nedgang i antall oppklarte saker hvert år de siste fem årene. Fra 2015 til 2016 og fra 2016 til 2017 var nedgangen på henholdsvis 6,0 og 10,3 prosent. De to siste årene har nedgangen kun vært på henholdsvis 1,0 og 1,2 prosent. Nedgangen per andre tertial 2015 til 2019 i antall oppklarte saker er 17,5 prosent. Som nevnt ovenfor skyldes nedgangen i antall oppklarte saker særlig at det har vært en nedgang i antall narkotikasaker som tradisjonelt sett har en høy oppklaringsprosent.

Tabell 4.3 Antall oppklarte saker fordelt på kriminalitetstype, per 2. tertial 2015–19

	2015	2016	2017	2018	2019	Prosent endring 2018-19	Prosent endring 2015-19
Trafikk	32 478	32 281	29 971	29 460	29 207	-0,9 %	-10,1 %
Narkotika	26 629	23 718	20 083	18 724	17 813	-4,9 %	-33,1 %
Annen	23 260	18 871	16 600	16 180	16 232	0,3 %	-30,2 %
Vinning	20 970	18 191	14 869	14 079	13 551	-3,8 %	-35,4 %
Vold	9 734	11 041	10 382	11 539	11 865	2,8 %	21,9 %
Økonomi	3 346	4 027	4 150	4 338	4 724	8,9 %	41,2 %
Seksuallovbrudd	1 794	2 468	2 916	3 809	3 471	-8,9 %	93,5 %
Skadeverk	2 283	2 353	2 317	2 332	2 406	3,2 %	5,4 %
Miljø	667	949	852	678	666	-1,8 %	-0,1 %
Arbeidsmiljø	184	177	217	185	216	16,8 %	17,4 %
Totalsum	121 345	114 076	102 357	101 324	100 151	-1,2 %	-17,5 %

Kilde: JUS309

⁸ Det er ikke bare saker som får en positiv påtaleavgjørelse (siktelse med forslag tilståelsesdom, tiltale, forelegg, overføring til konfliktråd eller påtaleunntatelse) som regnes som oppklarte, men også en del avgjørelser som innebærer at den strafferettslige forfølgning henlegges. I tillegg er det flere avgjørelseskoder i Strasak som holdes utenfor ved beregning av oppklaringsprosenten. Eksempler er henleggelse begrunnet i at det ikke er rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold, henleggelse fordi anmeldelsen vurderes å være åpenbart grunnløs og henleggelse fordi det anmeldte forhold er vurdert ikke å være straffbart (ikke rammes av noen straffebestemmelse)..

Per andre tertial 2019 er oppklaringsprosenten 51,2 prosent. Dette er en nedgang på 1,2 prosentpoeng i forhold til samme periode i 2018, og en nedgang på 3,0 prosentpoeng i forhold til samme periode i 2015. Tabell 4.4 gir en oversikt over oppklaringsprosenten fordelt på de ulike kriminalitetstypene.

Oppklaringsprosenten for den totale saksporteføljen påvirkes av saksporteføljens sammensetning, da bevissituasjon og muligheten for oppklaring varierer mellom de ulike kriminalitetstypene. Samtidig vil ressursinnsats i straffesaksarbeidet generelt og innen de ulike saksområdene være av avgjørende betydning for å kunne etterforske og oppklare sakene.

Vinningslovbrudd utgjør den største andelen av de påtaleavgjorte sakene, og vil i stor grad påvirke den samlede oppklaringsprosenten. Det samme gjelder for trafikk- og narkotikalovbrudd som er sakstyper med en forholdsmessig høy andel påtaleavgjorte saker.

Tabell 4.4 Oppklaringsprosent, per 2. tertial 2015–19

Kriminalitetstype	2015	2016	2017	2018	2019	Prosentpoeng endring 2018-19	Prosentpoeng endring 2015-19
Trafikk	85 %	85 %	85 %	85 %	85 %	-0,5	-0,1
Narkotika	84 %	84 %	82 %	81 %	79 %	-1,9	-5,0
Annen	78 %	75 %	75 %	74 %	71 %	-2,7	-7,2
Arbeidsmiljø	65 %	63 %	74 %	64 %	69 %	5,2	4,0
Seksuallovbrudd	61 %	65 %	64 %	68 %	66 %	-2,4	4,4
Miljø	52 %	62 %	61 %	61 %	58 %	-2,9	5,8
Vold	57 %	56 %	55 %	58 %	56 %	-1,4	-0,8
Økonomi	72 %	30 %	31 %	30 %	33 %	2,9	-39,2
Vinning	24 %	25 %	24 %	23 %	22 %	-1,0	-2,3
Skadeverk	21 %	22 %	21 %	22 %	21 %	-0,7	0,3
Totalt	54 %	54 %	53 %	52 %	51 %	-1,2	-3,0

Kilde: JUS309

Oppklaringsprosent for de ulike kriminalitetstypene

Vinningslovbrudd

Oppklaringsprosenten for vinningslovbrudd er fortsatt lav, og var per andre tertial 2019 22 prosent. Innen lovbruddskategorien grovt tyveri fra bolig var det per andre tertial 2015 til 2019 en økning fra 14 til 18 prosent, men en nedgang fra 24 prosent i forhold til samme periode i 2018. Per andre tertial 2019 ble det påtaleavgjort totalt 1 223 saker, hvorav 213 ble oppklart. I samme periode i 2018 ble 1 276 saker påtaleavgjort, hvorav 298 saker på oppklart.

Tyveri fra person på offentlig sted sto for 25 prosent av de påtaleavgjorte sakene tilknyttet vinning per andre tertial 2019. Dette er lovbrudd som ofte er krevende å oppklare, da man sjelden har en mistenkt og lovbruddene ofte oppdages noen tid etter at de er begått. Oppklaringsprosenten for denne sakstypen er derfor lav, og vil på grunn av mengden saker bidra til å trekke ned oppklaringsprosenten for vinningslovbruddene. Per andre tertial 2019 var oppklaringsprosenten på 2,3 prosent.

For ran var oppklaringsprosenten per andre tertial 2019 på 45 prosent, 5,7 prosentpoeng høyere enn samme periode i 2018 og 13,6 prosentpoeng høyere enn samme periode i 2015. Per andre tertial 2019 utgjorde ran 1,0 prosent av de påtaleavgjorte vinningssakene, og 2,0 prosent av de oppklarte sakene.

Økonomilovbrudd

Økningen i antall oppklarte økonomilovbrudd per andre tertial 2019 i forhold til 2015 på 41,2 prosent har i vesentlig grad sammenheng med endring av statistikkgrunnlaget. Per andre tertial 2019 i forhold til samme periode i 2018 var det en økning i antall oppklarte saker på 8,9 prosent. Økonomilovbruddene utgjorde per andre tertial 2019 4,7 prosent av de oppklarte sakene mot 2,8 prosent i samme periode i 2015.

For økonomilovbrudd har oppklaringsprosenten per andre tertial vært stabilt rundt 30-33 prosent etter omleggingen av statistikkgrunnlaget. Alminnelige bedragerier, som per andre tertial 2019 utgjorde 67 prosent av de påtaleavgjorte sakene, er lovbrudd som erfaringsmessig har hatt en lavere oppklaringsprosent enn øvrige økonomilovbrudd. Per andre tertial 2019 hadde alminnelige bedragerier en oppklaringsprosent på 23 prosent, mot 49 prosent for de øvrige statistikkgruppene som er tilknyttet økonomi.

Trafikklovbrudd

Antall oppklarte trafikklovbrudd er redusert med 10,1 prosent per andre tertial 2015 til 2019, og 0,9 prosent fra 2018 til 2019. Trafikklovbruddene utgjorde 27 prosent av de oppklarte sakene per andre tertial 2015, mot 29 prosent per andre tertial 2019. Kriminalitetstypen utgjorde per andre tertial 2019 den største andelen av de oppklarte sakene.

Oppklaringsprosenten for trafikklovbrudd var per andre tertial 2019 på 85 prosent, tilsvarende hele femårsperioden.

Narkotikalovbrudd

Oppklaringsprosenten er fremdeles høy for narkotikalovbrudd, men er redusert fra 81 prosent per andre tertial 2018 til 79 prosent per andre tertial 2019. Nedgangen fra 2015 er på 5,0 prosentpoeng, noe som kan ha sammenheng med at det i de senere år er anmeldt færre saker for brudd på legemiddeloven. Dette er saker som erfaringsmessig har hatt en høy oppklaringsprosent, da sakene ofte avdekkes gjennom politiets egne kontroller og i stor grad vil være oppklart idet de anmeldes. Det ses imidlertid en nedgang i oppklaringsprosenten også for de andre lovbruddskategoriene tilknyttet kriminalitetstypen narkotika.

Voldslovbrudd

Oppklarte voldslovbrudd har per andre tertial 2015 til 2019 økt med 21,9 prosent (2 131 saker), og med 2,8 prosent (326 saker) per andre tertial 2018. Voldssakene utgjorde per andre tertial 2019 12 prosent av de oppklarte sakene, mot 8 prosent i 2015.

Oppklaringsprosenten for voldslovbrudd er 56 prosent per andre tertial 2019, en nedgang på 1,4 prosentpoeng per andre tertial 2018 og 0,8 prosentpoeng fra 2015.

For lovbrudd knyttet til grov kroppskrenkelse og kroppsskade økte oppklaringsprosenten per andre tertial 2019 i forhold til samme periode i 2018 med 2,5 prosentpoeng, samtidig som antall påtaleavgjorte saker økte med 20,3 prosent. For mishandling i nære relasjoner og trusler, som per andre tertial 2019 hadde en oppklaringsprosent på henholdsvis 28 og 55 prosent, er oppklaringsprosenten blitt redusert med henholdsvis 2,7 og 2,6 prosentpoeng i forhold samme periode i 2018.

Seksuallovbrudd

Per andre tertial 2019 ble det oppklart 3 471 saker eller 93,5 prosent flere seksuallovbrudd enn i samme periode i 2015, mens det var en nedgang per andre tertial 2018 til 2019 på 338 saker eller 8,9 prosent. Seksuallovbruddene utgjorde 3,5 prosent av de oppklarte sakene per andre tertial 2019, mot 1,5 prosent i samme periode i 2015.

Oppklaringsprosenten for seksuallovbrudd var per andre tertial 2019 på 66 prosent. Per andre tertial 2015 til 2019 har oppklaringsprosenten økt med 4,4 prosentpoeng, mens den per andre tertial 2018 til 2019 er redusert med 2,4 prosentpoeng. Det er relativt store årlige variasjoner i hvor mange saker som både blir påtaleavgjort og oppklart i de ulike politidistriktene.

Oppklaringsprosenten for lovbruddskategorien seksuell omgang og voldtekt av barn under 14 år er per andre tertial 2019 på 76,7 prosent og dermed høyere enn for kriminalitetstypen generelt, mens lovbruddskategorien voldtekt har en oppklaringsprosent på 34,0 prosent. Både volds- og seksuallovbrudd er kriminalitetstyper hvor en stor andel av sakene er sentralt prioritert og det således skal tilstrebes en høy oppklaring.

4.3 Saksbehandlingstid

4.3.1 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid – alle saker

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra anmeldelse til påtaleavgjørelse var for alle saker 74 dager per andre tertial 2019, den samme som tilsvarende periode i 2018. For de oppklarte sakene var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 99 dager per andre tertial 2019, mot 97 dager i samme periode i 2018, jf. tabell 4.5. Sammenligner man med 2015 er den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden gått opp med 1,2 og 5,2 dager for henholdsvis alle saker og oppklarte saker.

En sak vil nødvendigvis ikke være endelig avgjort på påtaleavgjørelsestidspunktet. I oppklarte saker hvor det fattes positive påtaleavgjørelser, som eksempelvis tiltaler, vil det normalt gå en viss tid fra det er truffet påtaleavgjørelse og til saken er irettført og deretter rettskraftig avgjort.

Tabell 4.5: Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, per 2. tertial 2015–19

	2015	2016	2017	2018	2019	Differanse ant. dager 2018-19	Differanse ant. dager 2015-19
Gj.sn.saksbehandlingstid - alle saker	73	70	70	74	74	0,2	1,2
Gj.sn.saksbehandlingstid - oppklarte saker	94	92	91	97	99	2,0	5,2

Kilde: JUS319

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden påvirkes, som oppklaringsprosenten, av saksporteføljens sammensetning da tilgjengeligheten av informasjon og tidsbruken for å innhente nødvendige bevis vil variere. Videre kan det være utfordringer knyttet til avhør av mistenkte og sentrale vitner til avhør hvis disse oppholder seg i utlandet. Ressursinnsatsen og restansesituasjonen er andre faktorer som påvirker saksbehandlingstiden.

4.3.2 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid innen de ulike kriminalitetstypene

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker er redusert for fire av kriminalitetstypene, mens den har økt for seks av kriminalitetstypene, per andre tertial 2018 til 2019, jf. tabell 4.6.

Tabell 4.6 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte lovbrudd fordelt på kriminalitetstype, per 2. tertial 2015–19

Kriminalitetstype	2015	2016	2017	2018	2019	Differanse ant. dager 2018-19	Differanse ant. dager 2015-19
Trafikk	76	67	63	66	65	-0,6	-10,4
Vinning	94	98	88	93	82	-10,8	-12,0
Annen	77	82	82	86	87	0,7	9,8
Narkotika	105	98	90	93	97	3,9	-7,5
Skadeverk	110	97	96	117	111	-5,1	1,4
Vold	119	109	115	126	124	-2,0	4,7
Miljø	127	110	119	121	135	14,8	8,8
Økonomi	180	165	208	193	228	34,9	48,4
Seksuallovbrudd	161	151	165	207	239	31,8	77,7
Arbeidsmiljø	234	231	360	294	331	37,1	97,4
Totalt	94	92	91	97	99	2,0	5,2

Kilde: JUS309

Trafikklovbrudd

Trafikklovbrudd er fremdeles den kriminalitetstypen med klart kortest saksbehandlingstid for oppklarte saker, med 65 dager. Dette er 0,6 dager kortere enn tall per andre tertial 2018, og 10,4 dager kortere enn i samme periode i 2015. Den relativt korte saksbehandlingstiden henger sammen med at et stort antall av trafikklovbruddene avdekkes gjennom politiets kontroller og at overtredelsene i det vesentligste kan bevises og oppklares med dette som bakgrunn uten ytterligere etterforskning.

Seksuallovbrudd

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte seksuallovbrudd har økt med 31,8 dager per andre tertial 2018 til 2019, og med hele 77,7 dager sammenlignet med samme periode i 2015.

Den økte saksbehandlingstiden har sammenheng med et økt antall anmeldelser og de kapasitetsutfordringer dette medfører for politiet, flere komplekse og internettbaserte saker som blant annet krever gjennomgang av større mengder databeslag og at enkelte politidistrikt har jobbet med å redusere de eldste restansene.. Videre er det i mange saker barn som må avhøres ved tilrettelagte avhør. Slike avhør krever særskilt kompetanse, samtidig som de må tilpasses kapasiteten på barnehusene, hos bistandsadvokatene mv.

Voldslovbrudd

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte voldslovbrudd er redusert fra 126 dager per andre tertial 2018 til 124 dager i 2019. Mange av sakene skal gis høy prioritert og undergis en effektiv saksbehandling og for flere av sakstypene er det fastsatt særskilt saksbehandlingsfrist, jf. kapittel 4.3.3.

Arbeidsmiljølovbrudd

Arbeidsmiljølovbruddene har høyest gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker med 331 dager per andre tertial 2019. Dette er en økning på 37,1 dager fra samme periode i 2018. Sakene kan være komplekse og vil ofte kreve omfattende etterforskning, gjerne i tett dialog med andre offentlige kontrollmyndigheter. Kategorien utgjør et mindre antall saker, og enkeltsaker vil derfor lett kunne påvirke de gjennomsnittlige resultatene.

4.3.3 Saker med krav til særskilt saksbehandlingstid

Det er fastsatt særskilt saksbehandlingsfrist på 90 dager for visse voldssaker (grov kroppskrenkelse og ulike typer av kroppsskader), en frist på 130 dager for voldtektssaker (straffeloven §§ 291-294), og en lovbestemt frist på 42 dager der mistenkte er under 18 år, jf. straffeprosessloven § 249, 2. ledd. Det er en forutsetning at fristene skal overholdes, men riksadvokaten har fremhevet at saker ikke skal henlegges for å overholde fristene dersom det er utsikt til at en fortsatt etterforskning eller påtalemessig behandling av sakene kan lede til oppklaring.

Voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist

På bakgrunn av politiske føringer besluttet riksadvokaten i 2001, gjennom mål- og prioriteringsrundskrivet for samme år, at noen utvalgte oppklarte voldssaker skal ha en særskilt saksbehandlingsfrist på 90 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet, med mindre hensynet til etterforskningen eller andre særlige grunner gjør det nødvendig med lengre saksbehandlingstid. Statistikkgrupper inkludert i voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist er sammenfallende med lovbruddskategorien grov kroppskrenkelse og kroppsskade i vedlegg 2.

Det er påtaleavgjort 2 508 voldssaker/forhold⁹ med særskilt saksbehandlingsfrist per andre tertial 2019, en økning fra samme periode i 2018 på 19,0 prosent. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle forhold/saker er 121 dager, mens den for oppklarte saker/forhold er 139 dager. Dette er en nedgang fra samme periode i tertial 2018 hvor saksbehandlingstiden for alle saker/forhold var 126 dager (nedgang på 5,3 dager) og en økning i gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte forhold på 0,8 dager. Kun 45 prosent av sakene per andre tertial 2019 er innenfor den fastsatte fristen, mens 60 prosent av sakene var innenfor fristen per andre tertial 2015.

Tabell 4.7 Påtaleavgjorte voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist, per 2. tertial 2015–19

	2015	2016	2017	2018	2019	Endring 2018-19*	Endring 2015-19*
Antall forhold/saker uten anmeldt, i alt	2 257	2 309	2 094	2 107	2 508	19,0 %	11,1 %
Saksbehandlingstid, alle forhold	86	94	107	126	121	-5,3	34,8
Saksbehandlingstid, oppklarte forhold	94	103	121	139	139	0,8	45,7
Andel innenfor frist (oppklarte forhold)	60 %	57 %	49 %	43 %	45 %	2,0	-15,0

Kilde: JUS605 og PSV Monitor (andeler)

* For antall forhold er det prosentvis endring, for saksbehandlingstid er det endring i antall dager og for andel er det endring i prosentpoeng.

⁹ I datagrunnlaget inngår både saker uten oppgitt gjerningsperson og alle forhold med mistenkt/siktet/domfelt. En nærmere redegjørelse for sak og forhold er gitt i vedlegg 1. For å vise det totale bildet må forhold og sak summeres ettersom forhold inneholder mistenkt/siktet /domfelt, mens saker uten anmeldt representerer delen der det ikke finnes et forhold med rolle mistenkt/siktet/domfelt.

Saker med gjerningsperson under 18 år

Fristen for behandling av saker hvor gjerningspersonen er under 18 år følger av straffeprosesslovens § 249, 2. ledd. Som hovedregel skal etterforskning gjennomføres og påtalebeslutning fattes innen seks uker etter at vedkommende ble ansett som mistenkt i saken.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle påtaleavgjorte forhold var per andre tertial 2019 54 dager, og 47 dager for oppklarte forhold, jf. tabell 4.9. Sammenlignet med samme periode i 2018 er den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden redusert med 3,5 dager for alle forhold og 5,3 dager for oppklarte forhold. Sammenlignet med 2015 har det vært en økning på henholdsvis 16,9 og 13,4 dager. Økningen i antall forhold er på 8,8 prosent per andre tertial fra 2018 til 2019 og på 45,1 prosent fra 2015. Økningen, og de kapasitetsutfordringer dette nødvendigvis medfører, kan i noen grad forklare økningen i saksbehandlingstiden de siste fem årene. En rask avgjørelse i saker med unge gjerningspersoner er imidlertid viktig for at en eventuell straff skal få tilsiktet, preventiv effekt.

Tabell 4.8 Påtaleavgjorte forhold hvor mistenkte er under 18 år, per 2. tertial 2015–19

	2015	2016	2017	2018	2019	Endring 2018-19*	Endring 2015-19*
Antall forhold med frist, i alt	8 141	8 450	9 634	10 858	11 816	8,8 %	45,1 %
Saksbehandlingstid, alle forhold	37	43	43	57	54	-3,5	16,9
Saksbehandlingstid, oppklarte forhold	33	41	39	52	47	-5,3	13,4
Andel innenfor frist (oppklarte forhold)	75 %	72 %	73 %	63 %	69 %	6,1	-6,0

Kilde: JUS613

* For antall forhold er det prosentvis endring, for saksbehandlingstid er det endring i antall dager og for andel er det endring i prosentpoeng.

Voldtektssaker

Politidirektoratet har i samråd med riksadvokaten fastsett et mål om gjennomsnittlig saksbehandlingstid i voldtektssaker (straffeloven §§ 291-294) på 130 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet. Dette er alvorlig integritetskretnende lovbrudd som det kan være svært belastende for fornærmede å vente på en avgjørelse av, og det er derfor viktig at sakene behandles innen rimelig tid. Statistikkgruppene som omfattes av fristen fremgår av vedlegg 2.

Per andre tertial 2019 er det påtaleavgjort 1 166 voldtektssaker, en økning på 8,4 prosent sammenholdt med samme periode i 2018. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle saker var 209 dager, mens den var 195 dager for oppklarte saker. Saksbehandlingstiden har økt med 5,7 dager for alle saker, men er redusert med 11,5 dager for de oppklarte sakene sammenlignet med samme periode i 2018. Sammenlignet med 2015 er det en økning i saksbehandlingstiden på 12,9 dager for alle forhold og 27,8 dager for oppklarte saker.

En forholdvis lang saksbehandlingstid har sammenheng med at sakene kan ha et komplekst bevisbilde, hvor det kan være behov for oppfølgende avhør og innhenting av sakkyndige vurderinger mv. Samtidig utfordrer den registrerte økningen av seksuallovbrudd over flere år politiets etterforskningskapasitet.

Tabell 4.9 Påtaleavgjorte voldtektssaker¹⁰, per 2. tertial 2015–19

	2015	2016	2017	2018	2019	Endring 2018-19*	Endring 2015-19*
Antall saker, i alt	844	910	1 066	1 076	1 166	8,4 %	38,2 %
Antall oppklarte saker	314	350	371	332	370	11,4 %	17,8 %
Saksbehandlingstid, alle saker	196	171	199	203	209	5,7	12,9
Saksbehandlingstid, oppklarte saker	168	163	188	207	195	-11,5	27,8

Kilde: JUS309

* For antall forhold er det prosentvis endring, for saksbehandlingstid er det endring i antall dager og for andel er det endring i prosentpoeng.

4.4 Tilrettelagte avhør

Avhør av barn, unge og andre særlig sårbare fornærmede og vitner skal som hovedregel tas på barnehus og gjennomføres i tråd med straffeprosessloven § 239. Avhengig av ulike kriterier skal avhøret som hovedregel gjennomføres innen 1-3 uker.

Politidistriktene rapporterer manuelt på gjennomføring av tilrettelagte avhør. Statistikken som genereres er basert på en kombinasjon av uttrekk fra politiets register og distriktenes rapportering.

Per andre tertial 2019 ble det gjennomført 3 031 førstegangsavhør og 229 avhør, en nedgang på henholdsvis 14,2 prosent for førstegangsavhør og 11,9 prosent for supplerende supplerende avhør sammenliknet med samme periode i 2018. 50 prosent av førstegangsavhørene per andre tertial 2019 er gjennomført innen fastsatt frist, mot 48 prosent i samme periode i 2018. Ekskluderes avhør hvor forhold utenfor politiets kontroll har ført til fristbrudd, ble 56 prosent av avhørene gjennomført innenfor frist. Tilsvarende tall for samme periode i 2018 var 54 prosent.

38 prosent av avhørene som er gjennomført per andre tertial 2019 er knyttet til seksuallovbrudd, 59 prosent til voldslovbrudd og 3 prosent til andre typer straffbare forhold. 81 prosent av de avhørte er oppgitt å være fornærmet i saken, mens de resterende 19 prosent oppgis å være vitner.

For avhørene som ikke ble gjennomført innenfor fastsatt frist, er den innrapporterte hovedårsaken kapasitets- eller ressursmangel i 54 prosent av tilfellene. 59 prosent av fristbruddene som skyldes kapasitets- eller ressursmangel per andre tertial 2019 er oppgitt å skyldes kapasitets- eller ressursmangel hos avhører/avhørsleder, 9 prosent tilskrives kapasitetsutfordringer ved barnehusene, mens 24 prosent oppgis å være kapasitets- eller ressursmangel hos etterforsker.

¹⁰ Kodene som inngår her er angitt i vedlegg 2 under lovbruddskategorien voldtekt. Det er ytterligere en kode som inngår i beregningsgrunnlaget i PSV (Politiets styringsverktøy), men som det ikke er hensiktsmessig å la inngå i statistikkgrunnlaget.

5. Saker under arbeid

Statistikken over saker under arbeid viser antall anmeldelser i politiet som ikke er rettskraftige avgjorte, og omfatter både saker som er under etterforskning og dermed ikke påtaleavgjort samt påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker. Dette gir viktig informasjon om den samlede arbeidsmengden i politiet og saksporteføljens alderssammensetning.

Frem til det treffes en påtaleavgjørelse i sakene har politiet og påtalemyndigheten i stor grad selv kontroll over sakenes fremdrift, da dette i vesentlig grad vil avhenge av politiets egen saksbehandlingskapasitet og prioritering. Når det er fattet en positiv påtaleavgjørelse vil den videre fremdrift variere ut fra hvilken påtaleavgjørelse som er fattet og kapasitet i øvrige deler av straffesakskjeden.

Tallene presentert i dette underkapittelet er hentet ut ved bruk av JUS-rapporten JUS089 som gir samlede tall for politidistrikt og særorgan. Tallene vil derfor være forskjellig fra rapportering til Justis- og beredskapsdepartementet hvor kun tall for politidistriktene inngår.

Ved utgangen av andre tertial 2019 hadde politiet totalt 150 064 saker som ikke var rettskraftig. Av disse var 69 969 ikke påtaleavgjort. Antall ikke påtaleavgjorte saker ved utgangen av andre tertial 2019 er 11,4 prosent lavere enn ved samme tidspunkt i 2018, og 11,1 prosent lavere enn i 2015. Ser man nærmere på den aldersmessige sammensetningen av de ikke påtaleavgjorte sakene er det en nedgang i antall saker mellom 0-3 måneder på 13,2 prosent fra utgangen av andre tertial 2018 og 23,1 prosent fra samme tidspunkt i 2015. Nedgangen i antall ikke påtaleavgjorte saker under 3 måneder kan ha sammenheng med opprettelsen av Felles straffesaksinntak (FSI) og disse enhetenes oppfølging av enklere saker som ikke krever omfattende etterforskning.

Totalt er det en reduksjon av saker som ikke er rettskraftige (summen av påtaleavgjorte og ikke påtaleavgjorte saker) på 6,1 prosent i forhold til samme tidspunkt i 2018, og en nedgang på 9,7 prosent i forhold til 2015. En nærmere oversikt over antall saker under arbeid og antall påtaleavgjorte og ikke påtaleavgjorte saker er gitt i tabell 5.1.

Sammenlignes saker under arbeid/ikke rettskraftige fra utgangen av første tertial til utgangen av andre tertial 2019 har det vært tilnærmet uendret antall saker (+139 saker totalt), men en økning på 1 461 og 772 av ikke påtaleavgjorte saker mellom 3-12 og over 12 måneder. Ikke påtaleavgjorte saker mellom 0-3 måneder er imidlertid redusert med 1 951 saker

Tabell 5.1 Saker under arbeid/ikke rettskraftige, utgangen av 2. tertial 2015–19

	2015	2016	2017	2018	2019	Prosent endring 2018-19	Prosent endring 2015-19
Ikke påtaleavgjort	78 720	72 491	74 607	78 931	69 969	-11,4 %	-11,1 %
0-3 mnd	39 031	34 881	35 824	34 584	30 029	-13,2 %	-23,1 %
3-12 mnd	31 356	29 525	30 966	35 182	30 998	-11,9 %	-1,1 %
> 12 mnd	8 333	8 085	7 817	9 165	8 942	-2,4 %	7,3 %
Påtaleavgjort, ikke rettskraftig	87 529	81 654	78 462	80 861	80 095	-0,9 %	-8,5 %
0-3 mnd	12 825	12 383	11 200	10 953	10 895	-0,5 %	-15,0 %
3-12 mnd	34 269	32 563	30 477	30 739	29 865	-2,8 %	-12,9 %
> 12 mnd	40 435	36 708	36 785	39 169	39 335	0,4 %	-2,7 %
TOTALT	166 249	154 145	153 069	159 792	150 064	-6,1 %	-9,7 %

Kilde: JUS089

5.1 Restanser – ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 3 måneder

Restanser er definert som ikke påtaleavgjorte saker eldre enn 3 måneder. Ved utgangen av andre tertial 2019 hadde politiet (politidistrikt og særorgan) 39 940 saker eldre enn 3 måneder som ikke var påtaleavgjort.

Figur 5.1 Ikke påtaleavgjorte restanser, per 31.august 2015–19

Kilde: JUS089

Til politidistriktenes rapportering på restansetall til Justis- og beredskapsdepartementet benyttes JUS-rapporten JUS091. Den viser 38 949 saker eldre enn 3 måneder som ikke er påtaleavgjort (IPA3) og 8 344 saker eldre enn 12 måneder som ikke er påtaleavgjort (IPA12). Da JUS091 ikke viser antall saker fordelt på kriminalitetstype er det ikke mulig å benytte JUS091 i omtalen nedenfor og det må derfor kjøres en egen rapport for å hente ut nødvendige data. På grunn av dette avviker tallene i dette underkapitlet noe fra JUS091.

Som tabell 5.1 viser, har det vært en nedgang både i antall saker som er 3-12 måneder gamle (-11,9 prosent) og saker eldre enn 12 måneder sammenliknet med samme tidspunkt i 2018 (-2,4 prosent). For saker eldre enn 12 måneder er det imidlertid fortsatt flere saker ved utgangen av andre tertial 2019 enn det var ved samme tidspunkt i 2015, mens det har vært en liten nedgang i antall saker mellom 3 og 12 måneder gamle.

Av sakene som er eldre enn 3 måneder og som ikke er påtaleavgjort, er fordeling på de ulike kriminalitetstypene gitt i tabell 5.2. I motsetning til tabell 5.1 viser tabell 5.2 kun politidistriktenes restanser, og ikke restanser hos politiets særorgan og Sysselmannen på Svalbard. Saker eldre enn 12 måneder (IPA12) innbefatter også saker eldre enn 3 måneder (IPA3).

Tabell 5.2 Ikke påtaleavgjorte saker hos politidistrikt eldre enn 3 og 12 måneder*, utgangen 2. tertial 2019

Kriminalitetstype	IPA3	Andel IPA3	Prosent endring 2018-19	IPA12	Andel IPA12	Prosent endring 2018-19
Økonomi	5 258	13 %	1,9 %	1 692	20 %	6,6 %
Vold	6 977	18 %	-8,3 %	1 417	17 %	6,5 %
Annen	5 399	14 %	-4,4 %	1 146	14 %	4,4 %
Vinning	5 246	13 %	-8,4 %	1 001	12 %	-6,4 %
Seksuallovbrudd	2 870	7 %	-18,9 %	908	11 %	-2,3 %
Narkotika	5 394	14 %	-11,0 %	884	11 %	-13,2 %
Trafikk	4 954	13 %	-14,0 %	637	8 %	-1,2 %
Undersøkelsessaker	1 204	3 %	-28,2 %	221	3 %	-21,9 %
Miljø	483	1 %	5,0 %	181	2 %	11,7 %
Skadeverk	990	3 %	-16,5 %	159	2 %	-13,1 %
Arbeidsmiljø	305	1 %	-11,3 %	112	1 %	-17,0 %
Totalsum	39 080	100 %	-9,5 %	8 358	100 %	-1,0 %

Kilde: PAL STRASAK per 30. september 2019

20 prosent av de ikke påtaleavgjorte sakene eldre enn 12 måneder (IPA12) er økonomilovbrudd. Som omtalt tidligere har økonomisakene erfaringsmessig lang saksbehandlingstid da de ofte er kompliserte og krevende å etterforske. Videre viser tabellen at det er en forholdsvis stor andel voldslovbrudd og seksuallovbrudd som er eldre enn 12 måneder. Både volds- og seksuallovbruddene kan som nevnt være krevende å etterforske og således få en lang saksbehandlingstid. Et forholdsvis høyt antall eldre restanser innen både volds- og seksuallovbrudd tilsier at det en periode fremover må påregnes en økning i gjennomsnittlig saksbehandlingstid for disse kriminalitetstypene.

5.2 Påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker

Samlet sett har antall saker eldre enn 3 måneder som er påtaleavgjort, men ikke rettskraftige, blitt redusert med 1,0 prosent ved slutten av andre tertial 2019 i forhold til 2018, og med 7,4 prosent i forhold til 2015. Utviklingen er illustrert i figur 5.2.

I forhold til utgangen av andre tertial 2018 er antallet saker mellom 3-12 måneder gamle og saker mellom 0-3 måneder fra de ble registrert redusert med henholdsvis 2,8 og 0,5 prosent, mens saker eldre enn 12 måneder har økt med 0,4 prosent.

Figur 5.2 Påtaleavgjorte saker – ikke rettskraftige, per 31. august 2015–19

Kilde: JUS089

Alderen på de ikke rettskraftige sakene avhenger av saksbehandlingstiden frem til påtaleavgjørelse og tiden det deretter tar for å få saken rettskraftig avgjort. Antall påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker, vil i stor grad avhenge av hvor mange positive påtaleavgjørelser som er truffet. Det påpekes at det kan gjenstå mye ressurs- og tidkrevende arbeid i mange av sakene etter at det er truffet positive påtaleavgjørelser og frem til rettskraft, ikke minst der det er utferdiget tiltale og sakene skal iretteføres.

6. Inndragning

Politiet har over flere år hatt høyt fokus på inndragning av lovovertrederens utbytte av straffbare handlinger.

Nærmere om hvordan inndragingsstatistikken er hentet ut er gitt i vedlegg 1. Det påpekes spesielt at inndragningstallene per andre tertial 2019 vil kunne øke gitt at det er påtaleavgjorte saker som enda ikke er rettskraftig.

Statistikken teller antall inndragninger av *utbytte* etter gammel straffelov § 34 og ny straffelov § 67, antall inndragninger av *gjenstander* etter gammel straffelov § 35 og ny straffelov § 69 og *utvidet* inndragning etter straffeloven § 34a og ny straffelov § 68. Statistikken dekker ikke bestemmelsen om forebyggende inndragning i straffeloven § 70 (gammel straffelov § 37b).

Tabell 6.1 Inndragning av utbytte og gjenstander, per 2. tertial 2015–19

	2015	2016	2017	2018	2019	Prosent endring 2018-19	Prosent endring 2015-19
Utbytte	893	791	1 075	807	762	-5,6 %	-14,7 %
Utvidet	280	44	57	54	45	-16,7 %	-83,9 %
Gjenstand	4 853	4 111	4 514	4 853	4 830	-0,5 %	-0,5 %
Sum antall inndragninger	6 026	4 946	5 646	5 714	5 637	-1,3 %	-6,5 %
Beløp i mill. kr	289,3	129,6	126,9	85,8	121,9	42,1 %	-57,9 %

Kilde: JUS625 – hentet fra PSV Monitor 17.09.19

Samlet inndragningsbeløp per andre tertial 2019 var 121,9 millioner kroner, hvilket er en økning på 42,1 prosent fra samme periode i 2018, en nedgang på 57,9 prosent fra 2015 og på omtrent samme nivå som i 2016 og 2017. Noe av bakgrunnen for variasjonene fra år til år er at enkeltsaker gir betydelig utslag på statistikken. Antallet inndragninger ligger relativt stabilt.

Som eksempel på enkeltsak som vil kunne gjør et stort utslag i beløp kan det nevnes at gjennom hele 2016 ble iretteført en større sak innen arbeidslivskriminalitet i dagligvarebransjen som omfattet blant annet grov menneskehandel, menneskesmugling, sosial dumping, hvitvasking, bankbedragerier, NAV-bedragerier, skatteunndragelser, trusler m.m. Det ble nedlagt påstand i tingretten om inndragning av til sammen over 103 millioner kroner. Etterforskingen ble påbegynt i 2013 og dom i hovedsaken i første instans forelå i 2018. Ankeforhandling i saken er påbegynt høsten 2019.

Selv om saker som nevnt over forekommer sjeldent, viser det at enkeltsaker vil kunne ha betydelig innvirkning på statistikken, og da særlig inndratt beløp. Det er videre en viss grad av tilfeldigheter knyttet til hvilket år slike saker blir rettskraftige.

Som tidligere er det fortsatt knyttet noe usikkerhet til inndragingsstatistikken, herunder om den fanger opp korrekt antall krav og beløp fra straffesakssystemene til politiet. Det bemerkes særlig at politiet i en rekke saker fremmer erstatningskrav på vegne av fornærmede, fremfor å legge ned påstand om inndragning. Dette kan være en av flere forklaringer på at antall utbytteinndragninger er redusert. Herværende statistikk omfatter ikke rettskraftige erstatningskrav fremmet på vegne av fornærmede. Ny inndragingsstatistikk forventes å være på plass i løpet av 2019.

VEDLEGG 1 Datagrunnlag

Det statistiske grunnlaget i rapporten er hentet fra politiets straffesaksregister (STRASAK). STRASAK benyttes både til den offisielle kriminalstatistikken, som Statistisk sentralbyrå (SSB) publiserer, og politiets driftsstatistikk. Selv om både SSB og Politidirektoratet henter sitt tallgrunnlag fra STRASAK, forekommer det noen forskjeller i det tallmaterialet som presenteres, blant annet på grunn av ulik bearbeiding av data, ulike tidspunkt for dataauthenting og ulik gruppering av dataene.

Hvis annet ikke er oppgitt er tallmaterialet hentet ut per 1. september det enkelte år. Kodeendringer som har skjedd etter 1. september det enkelte år vil derfor ikke få betydning. Dette er gjort for å ha mest mulig sammenliknbare tall.

Dataene i STRASAK er basert på de kodene som politiet manuelt legger inn når en sak blir registrert og kvaliteten på driftsstatistikken er derfor avhengig av riktig koding av den enkelte sak. Økt fokus og kunnskap kan i enkelte tilfeller føre til endret kodepraksis og riktigere koding av sakene. Endring i kodepraksis kan derfor gjøre det utfordrende å følge utviklingstrekk på detaljert nivå.

I forbindelse med ikrafttredelsen av Straffeloven 2005 1. oktober 2015 ble det gjort endringer som førte til at flere lovbrudd ble tilordnet en annen kriminalitetstype enn hva som var tilfelle tidligere. Spesielt gjøres det oppmerksom på følgende:

- Alminnelige bedragerier er overført fra kriminalitetstypen som omfatter vinningskriminalitet til kriminalitetstypen som omfatter økonomisk kriminalitet. Dette inkluderer også lovbrudd som i Straffeloven 1902 ble omtalt som naskeri, og som nå omtales som mindre bedrageri.
- Enkelte lovbrudd knyttet til trusler er overført fra kriminalitetstypen annen til voldslovbrudd.
- Identitetskrenkelser etter straffeloven § 202 er overført fra kriminalitetstypen annen til økonomilovbrudd.

Straffeloven 2005 medfører i all hovedsak ingen nykriminalisering eller avkriminalisering. Det er likevel ikke mulig å sammenligne alle straffebestemmelsene i gammel og ny lov én til én. For å kunne sammenligne statistikk på et lavere nivå enn kriminalitetstype er det derfor laget lovbruddskategorier for å kunne se utviklingen over tid på et område, gitt i vedlegg 2.

Antall anmeldelser er gitt ved antall saker. I forbindelse med saker med særskilt saksbehandlingsfrist, nærmere omtalt i kapittel 3.3 benyttes begrepet forhold. Forhold sier noe om knytningen mellom sak og person, dvs. gjerningsperson og fornærmet. På grunn av dette kan en sak generere flere forhold.

Inndragningsstatistikken er hentet ut 17. september 2019 fra PSV Monitor som er et internt verktøy i politiet for lettere å følge utviklingen av straffesaksporteføljen. I motsetning til hva som er tilfelle for store deler av resten av rapporten anvendes ikke fryste tall da dynamiske tall gir et riktigere bilde. Det antas at inndragningstallene per andre tertial 2019 vil kunne øke gitt at det er påtaleavgjorte saker som enda ikke er rettskraftig.

Det gjøres oppmerksom på at det i tabeller kan forekomme at avrunding medfører at summen/endring i prosentpoeng ikke blir lik summen av de oppgitte tallene.

VEDLEGG 2 Lovbruddskategorier

Krim.type	Lovbruddskategori	Statistikkgrupper/-koder
Vinning	Grovt tyveri fra bolig	921 Grovt tyveri fra bolig 2201 GROVT TYVERI FRA VILLA 2202 GROVT TYVERI FRA LEILIGHET
Vinning	Tyveri fra person på offentlig sted	910 Tyveri fra person i kollektiv transport eller stoppested 911 Tyveri fra person i gate, park, annet friområde 912 Tyveri fra person i anlegg / lokaler for idrett, kultur o.l. 913 Tyveri fra person i salgslokaler (kafe, butikk o.l.) 914 Tyveri fra person i annet næringsbygg eller -areal 915 Tyveri fra person på annet offentlig sted 925 Grovt tyveri fra person i kollektiv transport / stoppested 926 Grovt tyveri fra person i gate, park, annet friområde 927 Grovt tyveri fra person i anlegg/lokaler for idrett, kultur 928 Grovt tyveri fra person i salgslokaler (kafe, butikk o.l.) 929 Grovt tyveri fra person i annet næringsbygg eller -areal 930 Grovt tyveri fra person på annet offentlig sted
Vinning	Ran	954 Ran 955 Grovt ran 956 Grovt ran, med død/betydelig skade til følge 957 Forbund om ran 2502 RAN (\$ 267) 2503 RAN,GROVT (\$ 268) 2504 RAN FRA BERUSET PERSON 2505 BANKRAN (\$ 268,2) 2506 POSTRAN (\$ 268,2) 2507 RAN AV VERDITRANSPORT (\$ 268,2) 2508 DROSJERAN 2509 RAN FRA FORRETNING/KIOSK (\$ 267) 2510 GROVT RAN FRA FORRETNING/KIOSK (\$ 268) 2599 RAN/UTPRESSING, DIVERSE
Narkotika	Narkotikalovbrudd etter legemiddeloven	7101 Narkotika, bruk (\$24) 7102 Narkotika, besittelse (\$24) 7199 Narkotika, diverse
Narkotika	Narkotikalovbrudd etter straffeloven (narkotika-overtredelser)	704 NARKOTIKA (\$ 162,1.LEDD) 711 NARKOTIKA, UAKTSOM (\$ 162,4.LEDD) 751 Narkotikaovertredelse
Narkotika	Narkotikalovbrudd etter straffeloven (grove narkotika-overtredelser)	703 NARKOTIKA (\$ 162,2.LEDD) 708 NARKOTIKA (\$ 162,3.LEDD) 752 Grov narkotikaovertredelse 753 Grov narkotikaovertredelse, betydelig mengde 754 Grov narkotikaovertredelse, særdeles skjerpene 755 Uaktsom grov narkotikaovertredelse
Narkotika	Dopinglovbrudd etter legemiddeloven	7110 Doping bruk (\$24a) 7111 Doping besittelse (\$24a)
Narkotika	Dopinglovbrudd etter straffeloven (dopingovertredelser)	710 DOPINGMIDLER (\$ 162B,1.LEDD)162B,1.LEDD) 712 DOPINGMIDLER (\$ 162B,2.LEDD) 713 DOPINGMIDLER, UAKTSOM (\$ 162B,3.LEDD) 757 Dopingovertredelse 758 Grov dopingovertredelse 759 Uaktsom grov dopingovertredelse
Vold	Grov kroppskrenkelse og kroppsskade	1703 LEGEMSBESKADIGELSE (\$ 229) 1704 LEGEMSBESKADIGELSE, KNIV (\$ 229) 1705 LEGEMSBESKADIGELSE, SKYTEVÅPEN (\$ 229)

		1714 LEGEMSBESKADIGELSE MED DØDEN TIL FØLGE (§ 229) 1716 LEGEMSFORNÆRMELSE M/SKADEFØLGE (§ 228,2.LEDD) 1752 Grov kroppskrenkelse 1753 Grov kroppskrenkelse, med følge død 1754 Kroppsskade 1755 Grov kroppsskade 1756 Grov kroppsskade, med følge død
Vold	Menneskehandel	1607 MENNESKEHANDEL - PROSTITUSJON (§224) 1611 MENNESKEHANDEL - KRIGSTJ. I FREMMED LAND (§224) 1613 MENNESKEHANDEL - TVANGSARBEID (§224) 1615 MENNESKEHANDEL - MENNESKEORGANER (§224) 1658 Menneskehandel, prostitusjon 1659 Menneskehandel, tvangsarbeid 1660 Menneskehandel, krigstjeneste 1661 Menneskehandel, indre organer 1668 Menneskehandel tilrettelegge mv
Vold	Grov menneskehandel	1608 MENNESKEHANDEL - PROSTITUSJON, GROV (§224) 1610 MENNESKEHANDEL - MENNESKEORGANER, GROV (§224) 1612 MENNESKEHANDEL - KRIGSTJ. I FREMMED LAND, GROV (§224) 1614 MENNESKEHANDEL - TVANGSARBEID, GROV (§224) 1662 Grov menneskehandel, prostitusjon 1663 Grov menneskehandel, tvangsarbeid 1664 Grov menneskehandel, krigstjeneste 1665 Grov menneskehandel, indre organer 1669 Menneskehandel tilrettelegge mv – grov
Vold	Mishandling i nære relasjoner	1506 MISHANDLING I FAMILIEFORH, MED LEGEMSKRENK (§ 219, 1. LEDD) 1507 MISHANDLING I FAMILIEFORH, UTEN LEGEMSKRENK (§219,1.LEDD) 1508 MISHANDLING I FAM.FORH, GROV, M LEGEMSKRENK (§219. 2. LEDD) 1509 MISHANDLING I FAM.FORH, GROV, U LEGEMSKRENK (§219,2. LEDD) 1768 Mishandling i nære relasjoner, med legemskrenkelse 1769 Mishandling i nære relasjoner, uten legemskrenkelse 1770 Grov mishandling i nære relasjoner, med legemskrenkelse 1771 Grov mishandling i nære relasjoner, uten legemskrenkelse
Vold	Trusler	506 PÅVIRKNING AV OFF. TJENESTEMANN VED TRUSLER (§128) [Tilordnet kriminalitetstypen annen] 557 Trusler mot offentlig tjenestemann, politi 558 Trusler mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann 1601 TRUSLER, DIVERSE (§ 227) 1603 TRUSLER, KNIV (§ 227) 1604 TRUSLER, SKYTEVÅPEN (§ 227) 1605 BOMBETRUSSEL (§227) 1609 TRUSLER, DIVERSE (§227) 1674 Trusler 1675 Trusler, med skytevåpen 1676 Trusler, med kniv eller annen liknende redskap 1677 Grove trusler

		<p>1678 Grove trusler, med skytevåpen</p> <p>1679 Grove trusler, med kniv eller annen liknende redskap</p> <p>1680 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell</p> <p>1681 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider</p> <p>1682 Trussel særts utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregå utda</p>
Vold og Annen	Grupper med særskilt vern	<p>501 VOLD MOT POLITITJ.MANN (§ 127)</p> <p>506 PÅVIRKNING AV OFF. TJENESTEMANN VED TRUSLER (§128)</p> <p>555 Vold mot offentlig tjenestemann, politi</p> <p>556 Vold mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>557 Trusler mot offentlig tjenestemann, politi</p> <p>558 Trusler mot offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>559 Hindring av offentlig tjenestemann, politi</p> <p>560 Hindring av offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>561 Forulemping av offentlig tjenestemann, politi</p> <p>562 Forulemping av offentlig tjenestemann, annen tjenestemann</p> <p>1680 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell</p> <p>1681 Trussel mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider</p> <p>1682 Trussel særts utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregå utda</p> <p>1774 Vold mot særskilt utsatte yrkesgrupper, helsepersonell</p> <p>1775 Vold mot særskilt utsatte yrkesgrupper, transportarbeider</p> <p>1776 Vold særts utsatte yrkesgr, oppl i grunn- og videregå utda</p> <p>1802 ÆREKRENK. MOT OFF. TJ. M. (§251)</p> <p>5001 HINDRING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§ 326 NR.1)</p> <p>5002 FORULEMPING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§326 NR.2)</p> <p>5011 HINDRING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§ 326 NR.1)</p> <p>5012 FORULEMPING AV OFFENTLIG TJENESTEMANN (§ 326 NR.2)</p>
Seksual-lovbrudd	Voldtekt	<p>1401 VOLDTEKT (§ 192,1.LEDD)</p> <p>1401 VOLDTEKT (§ 192,1.OG 2.LEDD)</p> <p>1413 FORSØK PÅ VOLDTEKT (§ 192,JFR.PAR 49)</p> <p>1420 VOLDTEKT (§ 192,2.LEDD)</p> <p>1420 VOLDTEKT (§ 192,3.LEDD)</p> <p>1423 GROVT UAKTSOM VOLDTEKT (§ 192,4.LEDD)</p> <p>1451 Voldtekt u. samleie</p> <p>1452 Voldtekt til samleie</p> <p>1453 Grov voldtekt</p> <p>1454 Grov uaktsom voldtekt</p> <p>1455 Voldtekt forsøk</p>
Seksual-lovbrudd	Seksuell omgang og voldtekt av barn u/14 år	<p>1402 SEKSUELL OMGANG MED BARN U/14 ÅR (§ 195)</p> <p>1402 UTUKTIG OMGANG MED BARN U/14 ÅR (§ 195)</p> <p>1403 SEKSUELL OMGANG MED BARN U/10 ÅR (§ 195)</p> <p>1403 UTUKTIG OMGANG MED BARN U/10 ÅR (§ 195)</p> <p>1460 Voldtekt av barn under 14 år</p> <p>1461 Voldtekt til samleie av barn under 14 år</p> <p>1462 Grov voldtekt av barn under 14 år</p> <p>1463 Forsøk på voldtekt av barn under 14 år</p>
Seksual-	Seksuell handling og	1418 SEKSUELL HANDLING MM MED BARN U/16 ÅR (§

lovbrudd	seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd overfor barn u/16 år	200,2.LEDD) 1418 UTUKTIG HANDLING M.V MED BARN U/16 ÅR (\$ 212,2.LEDD) 1466 Seksuell handling med barn under 16 år 1467 Seksuelt krenkende atferd mv. overfor barn under 16 år
Seksual- lovbrudd	Seksuell omgang med barn 14-16 år	1404 SEKSUELL OMGANG MED BARN U/16 ÅR (\$ 196) 1404 UTUKTIG OMGANG MED BARN U/16 ÅR (\$ 196) 1464 Seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år 1465 Grov seksuell omgang mv. med barn mellom 14 og 16 år
Seksual- lovbrudd	Overgrepsmateriale og pornografi	1405 PORNOGRAFI, SKRIFTER/FILM/VIDEO MV (\$204) 1405 UTUKTIGE SKRIFTER/FILM/VIDEO M.V (\$ 211) 1421 PORNOGRAFI,SKRIFTER/BILDER/VIDEO MV VIA DATASYST. (\$204) 1470 Fremvis/still av seksu overgr mot barn el seksualiserer barn 1477 Pornografi
Seksual- lovbrudd	Annet eller uspesifisert seksuallovbrudd	1406 UTUKTIG ADFERD INKL. BLOTTING 1407 INCEST (\$ 197) 1408 HALLIKVIRKS. TILBY, FORMIDLE, ETTERS. PROSTITUSJON (\$202) 1408 HALLIKVIRKS. TILBY, FORMIDLE, ETTERS. PROSTITUSJON (\$202) 1409 KIKKING (\$212) 1410 PROSTITUSJON 1411 HELSERÅDSMELDING 1412 SEKSUELT KRENKENDE/UANSTENDIG ADFERD, BLOTTING MM (\$201) 1414 SKAFFE SEG UTUKTIG OMG.M/TRUSLER, UNDERF. ADFERD O.L (\$ 194) 1415 SEKSUELL OMGANG MED FOSTERBARN, STEBARN OL (\$ 199) 1416 UTUKTIG OMGANG MED BEVISSTLØS (\$ 193) 1417 SAMLEIE MED BRØR/SØSTER (\$ 198) 1419 UTUKTIG OMGANG, MISBRUK AV STILLING (\$ 198) 1422 SEKSUELT KRENKENDE/UANSTENDIG ADFERD VIA DATASYSTEMER (\$201) 1422 UTUKTIGE KRENKELSER VIA DATASYSTEMER (\$ 212 1.LEDD) 1424 SEKSUELL OMG. MISBR AV STILLING, AVH.FORH. MM (\$ 193,1.LEDD) 1424 SEKSUELL OMG. MISBR AV STILLING, AVH.FORH. MM (\$ 193,1.LEDD) 1425 SEKSUELL OMG. UTNYTT. AV PSYKISK LIDELSE MM (\$193,2.LEDD) 1426 SEKSUELL HANDLING UTEN SAMTYKKE (\$200,1.LEDD) 1427 KJØP AV SEKSUELLE TJENESTER FRA PERSON UNDER 18 ÅR (\$203) 1428 KJØP AV SEKSUELLE TJENESTER (\$202A) 1429 Grooming - Bygge opp tillit for å utnytte barn seksuelt 1456 Misbruk av overmaktsforhold 1457 Seksuell omgang med innsatte mv. i institusjon 1458 Seksuell handling uten samtykke 1459 Seksuelt krenkende atferd 1468 Avtale om møte for å begå seksuelt overgrep 1469 Kjøp av seksuelle tjenester fra mindreårige 1471 Incest 1472 Søskenincest 1473 Seksuell omgang mellom andre nærstående 1474 Hallikvirksomhet

		1475 Formidling av prostitusjon 1476 Kjøp av seksuelle tjenester fra voksne 1478 Utstillingsforbud 1498 Seksuallovbrudd, diverse (strl. kap 26) 1499 SEKSUALLOVBRUDD, DIVERSE 1499 Seksuallovbrudd, DIVERSE 3899 Seksuallovbrudd, DIVERSE
Annen	Menneskesmugling	6151 Menneskesmugling 6151 MENNESKESMUGLING (§ 47,3.LEDD) 6157 Organisert menneskesmugling 6157 Organisert menneskesmugling (§47, 4. ledd) 9898 MENNESKESMUGLING